

KONFLIKTIEN JA TERRORISMIN TUTKIMUSRYHMÄN UUTISKATSAUS

No. 3/2006, 25.10.2006

Turun yliopiston poliittisen historian laitoksen alainen Konfliktien ja terrorismin tutkimusryhmä julkaisee luottamuksellisesti jaettavaa uutiskatsausta, joka ei edusta minkään tahon virallista kantaa. Toimitusryhmään kuuluu kerrallaan 5-8 jäsentä. Toimitusryhmä konsultoi lisäksi tutkimusyksikön ulkopuolisia asiantuntijoita. Käytetyt lähteet ovat julkisia ja ne on merkitty, paitsi mikäli lähde on ollut asiantuntija, joka ei halua nimeään julki. Valikoimme oman arviomme mukaan huomionarvoisia tai Suomen tiedotusvälineissä huomiotta jääneitä aiheita.

Palautteet ja jakelupyynnöt samoin kuin mahdolliset yhteydenotot pyydetään osoittamaan Thomas Jokiselle (tmjoki@utu.fi), joka on uutiskatsauksen yhteyshenkilö. Jokinen toimii Konfliktien ja terrorismin tutkimusryhmän koordinaattorina. Häneltä voi tiedustella myös aiempia uutiskatsauksia ja tutkimusyksikön laatimia raportteja. Thomas Jokinen vastaa tarvittaessa konsultaatiopyyntöihin ja ottaa etukäteen sovitusti vastaan vierailijoita Turun yliopiston yhteydessä sijaitsevalla toimistollamme.

Konfliktien ja terrorismin tutkimusryhmän uutiskatsaus on "leikekirja" ja sivutuote ryhmän avointen lähteiden seurannasta. Voimme analyytisesti arvioida uutisten luotettavuutta, mutta emme taata niitä, etenkin jos kyse on hyvin tuoreista uutisista. Jos löydämme jo julkaistuista uutiskatsauksistamme virheitä, ne pyritään korjaamaan seuraavan numeron lopussa – tässäkin lukijoiden palaute on tervetullutta.

* * *

Sisällys:

YLEISTÄ	2
AL-QAIDAN MONET KASVOT	2
EUROOPPA	5
TANSKA.....	5
ISO-BRITANNIA	5
SAKSA	10
ESPANJA.....	11
BOSNIA-HERTSEGOVINA	12
<i>Terrorismi</i>	12
<i>Vaalit</i>	14
KOSOVO.....	14
TURKKI.....	16
<i>DHKP-C</i>	16
<i>PKK ja TAK</i>	17
LÄHIITÄ JA POHJOIS-AFRIKKA	20
MAROKKO	20
ALGERIA.....	21
EGYPTI	22
<i>Egypti ja konflikti Libanonissa</i>	22

KESKI- JA ETELÄ-AASIA.....	23
AFGANISTAN.....	23
PAKISTAN.....	24
ITÄ- JA KAAKKOIS-AASIA	27
THAIMAA	27
AFRIKKA.....	27
SOMALIA	27
<i>Shabab</i>	28
SUDAN	29
<i>Darfur</i>	29
UGANDA.....	30
<i>Herran vastarinta-armeija</i>	30
GAMBIA.....	31
<i>Afrikan Unionin huippukokous</i>	31
GUINEA.....	33
SIERRA LEONE	33
NORSUNLUURANNIKKO.....	34
NIGERIA	35
KAMERUN.....	37
KONGO	37
AMERIKA	38
KANADA	38
HAITI.....	40
KOLUMBIA	41
BRASILIA	41

* * *

YLEISTÄ

AL-QAIDAN MONET KASVOT

Neue Zürcher Zeitung julkaisi elokuussa paljastuneiden al-Qaidan terrorihankkeiden valossa artikkelin otsikolla: ”Qaida – löyhä verkosto tiukoilla solmuilla. Islamilaisella terrorismilla on Euroopassa useita kasvoja.” Artikkelin arvostelee poliisi- ja tiedusteluviranomaisia siitä, että nämä ovat aliarvioineet ja jättäneet huomiotta al-Qaidan kyvyn muuttua. Syyskuun 11. päivän iskun jälkeen viranomaiset luonnehtivat arabi-islamisteja Afganistanissa ”liittoutumattomiksi mujahideiksi”, koska taistelijoilla ei ollut suoraa valtiollista tukijaa ja sponsoria. Tästä huolimatta Usama bin Ladenin ja Ayman al-Zawahirin joukolla oli kurinalainen organisaatio ja kattava kansainvälinen kontaktiverkosto – ”liittoutumaton” al-Qaidan verkosto ei koskaan ollut.

Syyskuun 11. päivän iskun jälkeen Washingtonissa nostettiin esille al-Qaidan kiinteä hierarkiajärjestys komentosuhteineen, vaikka järjestön organisaatio hajosikin Yhdysvaltojen ilmaylivoinen alla Afganistanissa. NZZ:n mukaan myös tämän jälkeen turvallisuusviranomaiset ovat analyseissaan seuranneet aina askeleen pari jäljessä vihollistaan.

Välillä kaikki pitivät selvänä, että bin Laden ja al-Qaida olivat menettäneet merkityksensä ja toimivat enää inspiraatiolähteenä riippumattomasti toimiville soluille. Euroopassa ryhdyttiin vuoden 2004 maaliskuun Madridin iskujen ja vuoden 2005 heinäkuun Lontoon iskujen jälkeen puhumaan pelkäs-

tään ”kotoperäisestä terrorismista”: nuorten maahanmuuttajien itsenäisesti toteuttamista terrori-iskuista Euroopan metropoleissa. Yleiskäsite ”kotoperäinen” antoi ymmärtää, että tekijät toteuttivat iskunsa vailla mitään yhteyttä al-Qaidan avainalueisiin. NZZ:n mukaan useat seikat puhuvat kuitenkin tätäkin näkökulmaa vastaan, eikä vähiten Britanniassa ja Pakistanissa paljastunut terrorihanke, jonka tavoitteena oli tuhota jopa kymmenen matkustajalentokonetta Atlantin yllä. Jo kaksi vuotta sitten pakistanilaiset poliisit pidättivät insinöörin, joka koordinoi internetin välityksellä al-Qaidan verkoston ja Euroopassa ja Kaakkois-Aasiassa toimivien solujen yhteydenpitoa. Myös Lontoon viimevuotiset iskut viittasivat kansainvälisiin kytköksiin. Kolme neljästä terroristista, jotka itsemurhaiskuillaan surmasivat 52 ihmistä 7.7.05, olivat vierailleet sukujensa luona Pakistanissa. Solun johtaja Mohammad Siddiq Khan ja ryhmän jäsen Shehzad Tanweer palasivat Pakistanista pari kuukautta ennen iskua Britanniaan, vietettyään vanhempiensa kotimaassa yli kuukauden.

Viranomaiset eivät ole pystyneet selvittämään aukottomasti, mitä Khan ja Tanweer Pakistanissa tekivät, mutta tutkijoiden mukaan miehet tapasivat al-Qaidan edustajia ja saivat koulutusta iskujaan varten. Khan oli matkustanut tätä ennen jo useita kertoja Pakistaniin koulutusta saadakseen. NZZ:n mukaan nykyiset al-Qaidan koulutusleirit ovat pienempiä ja kouluttavat vähemmän taistelijoita kuin ennen vuotta 2001. Koulutusta terrorismin aakosissa annetaan kuitenkin edelleen, pommien rakentamisesta aseiden käyttöön. Tämän lisäksi laillisten kulissiorganisaatioiden kautta al-Qaidalla on tiiviit yhteydet Eurooppaan. Joka vuosi Britanniasta matkustaa 400'000 muslimia Pakistaniin ja tässä virrassa kulkevat jihadistit huomaamatta mukana. Palattuankin Khan ja Tanweer pitivät yhteyttä Pakistaniin. Vielä vähän ennen itsemurhaiskujaan saivat terroristit tuntemattomista numeroista Pakistanista puhelinsoittoja. Moni asia puhuu sen puolesta, että solu radikalisoitui ilman ulkopuolisia vaikutteita, mutta että solu haki aktiivisesti tukea suunnittelemlleen iskuille. Myöhemmin al-Zawahiri väittikin eräässä videossaan, että al-Qaida oli kouluttanut Khanin ja Tanweerin.

NZZ:n mukaan huomio on liiaksi kiinnittynyt Lontoon ensimmäiseen, onnistuneeseen iskuun. Toinen isku 21.7.05 epäonnistui ja tekijät jäivät kiinni. Jos solujen *modus operandia* verrataan toisiinsa, huomataan merkittäviä eroja. Khanin solu valmistautui operaationsa huolella. Pommin osat oli helppo hankkia, mutta niiden valmistelu vaati suurta huolellisuutta. Khan osti jopa ylimääräisen jääkaapin pommin säilytystä varten. 21. päivän solu sen sijaan toimi niin huolimattomasti räjähteiden kanssa, että pommit eivät edes räjähtäneet. Khanin solu piti kiinni operatiivisesta salauksestaan ja teki harhautuksia mahdollisen seurannan harhauttamiseksi, kun taas 21. päivän solu toimi täysin päättömästi iskunsa epäonnistuttua. Yksi epäonnistuneista terroristeista käytti kännykkäänsä ja oli siten helposti paikannettavissa. Eroavaisuudet viittaavat NZZ:n mukaan siihen, että Khanin solu oli saanut koulutusta kun taas toinen solu operoi oma-aloitteisesti.

Todellisia ”kotoperäisiä” terroristeja olivat vain Khan ja tämän solun jäsenet: jamaikalaistaustaista Germaine Lindsaytä lukuun ottamatta solun jäsenet olivat pakistanilaisten maahanmuuttajaperheiden lapsia, joiden perheet olivat olleet jo kauan Britanniassa. Heillä oli hyvä koulutustausta ja heidän taloudellinen turvallisuutensa oli taattu. Tanweer ajeli punaisella Mercedes-Benzillä. Taloudellisia syitä heidän radikalisoitumiselle ei siis ollut. Syyt

löytyivät pikemminkin epätasa-arvoisuuden tunteesta sekä poliittisesta ideologiasta, jonka lähtökohtana on, että muslimeja alistetaan ympäri maailmaa.

Epäonnistuneiden 21.7.06 päivän terrori-iskujen solu koostui Somaliassa ja Etiopian sisällissotien pakolaisista, jotka olivat tulleet Britanniaan lapsina. Työttöminä ja pikkurikollisuuteen sortuneina he edustivat täysin toista maahanmuuttajaluokkaa kuin samanikäiset pakistanilaisterroristit. Yhteyksiä ”islamistiseen internationaaliin” jälkimmäisen solun pakolaisilla ei näytä olleen. He päättivät ilmeisen spontaanisti asettaa pommeja jäljitelläkseen 7. päivän iskuja. Heissä ruumiillistui NZZ:n mukaan ei-etuoikeutettu emigrantti, länsimaaisessa yhteiskunnassa ajelehtiva sielu, joka etsii kiinnekohtaa elämälleen radikaalista uskosta.

Turvallisuusviranomaisten työ on vaikeaa: heidän pitää varautua hyvin erilaisiin tekijäprofileihin: globaalisti verkostoituneisiin, terrorismiin koulutettuihin ammattilaisiin sekä jihadin amatööreihin. Syyskuun 11. päivän jälkeinen selkeä viholliskuva al-Qaidasta on muuttunut epäselväksi uhkakuvaksi, jota vastaan on vähemmän torjuntakeinoja kuin koskaan. Ei ole etnisesti, sosiologisesti tai tekovaltaan yhtenäistä tekijäprofiilia. Yhteistä on ainoastaan ikä: riskiryhmä on pääsääntöisesti 17 ja 35 ikävuoden haarukassa. Lontoossa elokuussa pidätettyjen 23 henkilön profiilit vastaavat Khanin solun profileja: pidätetyt ovat nuoria, integroituneiden pakistanilaisperheiden lapsia sekä brittiläisiä käännynnäisiä. Huomioitavaa on asuinpaikkojen läheisyys. Monet pidätetyistä asuivat Lontoon Walthamstowenin kaupunginosassa sekä yhden moskeijan lähiympäristössä. Lisäksi osa pidätetyistä on keskenään sukulaisia. Myös vuoden 2005 heinäkuun iskujen avainhenkilöt olivat toisilleen tuttuja kauan ennen iskuhankkeita. Kaksi pakolaisista, jotka olivat toteuttamassa 21. päivän epäonnistuneita iskua, asuivat samassa vuokra-asunnossa. Khanin solun neljästä jäsenestä kolme varttui Leedsin alueella ja tapasi toisiaan eräässä kirjakaupassa ja islamistien suosimassa kuntosalissa.

NZZ:n mukaan internet tukee nuorten muslimien radikalisoitumista, näiden muodostaessa maailmankuvansa propagandistisista nettisivustoista. Tästä huolimatta netin vaikutusta ei pitäisi yliarvioida: toteamus ”ihmiset radikalisoivat ihmisiä” pitää edelleen paikkansa. Suurin osa radikaali-islamistisista terroristeista löysi fundamentalistisen islamin samalla tavoin ajattelevien, ystävien tai jengien kautta. Ajatuksenvaihdolle tärkeitä ovat tietyt kohtaamispaikat: paikka voi yhtä hyvin olla moskeija kuin kuntosali. Nämä kohtaamispaikat ovat globaalin jihadin ”tiukkoja solmuja”. Näillä kohtaamispaikoilla jihadismin noviisit tapaavat kontaktihenkilöt, jotka välittävät heidät eteenpäin Pakistanissa olevien radikaaliryhmien koulutettaviksi.

Elokuussa 2006 estetty pommihanke näyttää niin ikään olleen brittiläis-pakistanilainen yhteishanke. Solujen johtajan on kerrottu olleen britannianpakistanilainen, joka palasi vanhempiensa kotimaahan Pakistaniin vuonna 2002. Väitetysti miehellä oli yhteys myös Khanin soluun. NZZ:n mukaan al-Qaida on edelleen olemassa, ei tosin hierarkkisten komentosuhteiden muodossa, vaan kansainvälisenä yksilöiden ja ryhmien verkostona, gravitaatiopisteen ollessa Pakistanissa ja Afganistanissa. Tämän lisäksi on yksittäishenkilöitä ja pienryhmiä, joista esimerkkinä estetyn 21. päivän terrorihankkeen jäsenet, jotka radikalisoivat itse itsensä ja iskivät ilman yhteyttä kolmanteen tahoon.

Terrorismin vastaisille toimille autonomisesti toimivat solut muodostavat miltei ylivoimaisen haasteen. Yksittäisten tai parin muslimin löytämi-

nen ja tunnistaminen terroristeiksi, jotka yhtenä päivänä vain ryhtyvät terroristeiksi toteuttamalla iskun, on lähes mahdotonta. Toisaalta tällaiset ”autonomiset jihadistit” todennäköisemmin tekevät virheitä ja siten mahdollisesti jäävät kiinni. Epätodennäköistä niin ikään on se, että he suunnittelisivat isompaa iskua, kuten kymmenen matkustajakoneen räjäyttämistä samanaikaisesti: monimutkaiset suunnitelmat vaativat monimutkaisen tukiverkoston. Mitä suurempaan verkostoon jihadistien on turvauduttava ja kommunikoitava kauas, sitä suuremmaksi käy turvallisuusviranomaisten mahdollisuus havaita ja estää hanke.

Viimeisimmät terrori-iskuhankkeet Britanniassa [ja Saksassa] ovat osoittaneet, miten tärkeää eurooppalaisille tiedustelupalveluille on yhteistyö muslimienemmistöisten maiden vastineidensa kanssa. Pidätykset Karachissa ja Lahoressa johtivat lopulta terrorihankkeen jäsenten pidätyksiin Britanniassa. NZZ muistuttaa, että voitot ja tappiot seuraavat tiuhaan toisiaan terrorismin vastaisessa sodassa. Pessimistiset ennusteet, etteivät turvallisuusviranomaiset käytännössä koskaan pääse sisälle maahanmuuttajien suljettuihin yhteisöihin, eivät NZZ:n mukaan pidä paikkaansa. Myös Euroopassa menestykset taistelussa terrorismia vastaan ovat mahdollisia, myös silloin, kun islamistit elävät huomiota herättämättömästi. (NZZ 19./20.08.06.)

EUROOPPA

TANSKA

Tanskan turvallisuuspoliisi (PET) pidätti varhain aamulla 5.9.06 yhdeksän terroritekojen valmistelemisesta epäiltyä henkilöä. Kaikilla epäillyillä on Tanskan kansalaisuus ja muslimitausta. Pidätykset tehtiin Odensessa. Epäillyt henkilöt olivat hankkineet muun muassa tietoa räjähteiden valmistamisesta ja pommi-rakentamisesta. Tanskalainen tuomari päätti kahden henkilön pidättämisestä seuraavana päivänä. Muiden epäiltyjen pidättämiselle ei ollut riittävästi näyttöä.

Tarkkaa tietoa suunniteltujen iskujen kohteista ei ole, mutta oletettavaa on, että kohteet ovat saattaneet olla Tanskassa. Tanska osallistuu näkyvästi Yhdysvaltojen johtamiin sotilasoperaatioihin Irakissa ja Afganistanissa ja on terrorisminvastaisen sodan näkyvä tukija. Tanskalaisen sanomalehden julkaisemat Muhammed-pilakuvat nostivat muslimimaissa suurta raivoa maaliskuussa 2006, mikä saattaa olla osasyynä Tanskan ottamiseksi maalitauluksi terrori-iskuille. (Helsingin Sanomat, 6.9.2006.)

ISO-BRITANNIA

Elokuun 10. päivänä Britannian poliisi- ja turvallisuusvoimat saavuttivat vaikuttavan taktisen voiton pidätettyään 24 pakistanilaisperäistä Britannian kansalaista ja estäen näin ison terrorihankkeen, jonka tarkoituksena oli tuhota jopa kymmenen matkustajalentokonetta Atlantin yllä. Pidätykset saattoivat päätökseen vuoden pituisen operaation, joka toteutettiin yhteisvoimin Pakistanin turvallisuusviranomaisten kanssa. Terroristit olivat aikoneet käyttää huomaamattomia nestemäisiä räjähteitä. Suunnitelma muistutti huomattavan paljon 1990-luvun alkupuolella Ramzi Ahmed Yusufin ja Khalid Sheikh Muhammadin

suunnittelemaa operaatio Bojinkaa, joka kuitenkin jäi toteutumatta Yusufin jäädessä kiinni Manilassa Filippiineillä. Silloin ja nyt pommit olisivat läpäisseet lentokenttien valvontalaitteet. Terroristien suunnitelmana oli kuljettaa pommi- en osat käsimatkatavaroissa koneeseen, koota ja räjäyttää pommi vasta lentoonlähdön jälkeen.

Turvallisuusoperaation yhteydessä tehtiin useita pidätyksiä Pakistanissa. Hankkeen johtohahmoiksi uutisoitiin veljekset, joista toinen pidätettiin Pakistanissa. Pakistanin turvallisuusviranomaisten kerrottiin kuulustelevan 17 pidätettyä, mukaan lukien Britannian kansalaisia. Korkea-arvoisen pakistani- laisen turvallisuusviranomaisen mukaan brittikansalaisen Rashid Raufin pidä- tystä 9.8.06 Bahawalpurissa, eteläisessä Punjabin provinssissa, seurasi puhe- linsoitto Pakistanista Britanniaan, jossa soittaja käski salaliittolaisia toteutta- maan terrorihankkeen. Viranomaisten onnistui salakuunnella puhelu, joka soi- tettiin Karachista. Tällä tiedolla ja Raufin kuulusteluista saaduilla tuloksilla Bri- tannian turvallisuusvoimat käynnistivät turvallisuusoperaationsa. Pakistanin ulkoministeriön mukaan Rauf oli terrorihankkeessa ”avainhenkilö”. Hänen vel- jensä Tayib Rauf pidätettiin Britanniassa.

Pakistanin viranomaisten mukaan suurin osa terrorihankkeen joh- tajista on pidätetty. Pidätettyihin terroriepäiltyihin lukeutuu myös huipputerro- risti Mati-ur-Rahman, al-Qaidan yhdistetyn Lashkar-e Jhangvi - terroristiryhmän johtohenkilö, jonka nimi tuli esille terroriepäiltyjen kuuluste- luissa, ja jota epäillään terrorihankkeen pääsuunnittelijaksi. Mati-ur-Rahman oli ennestään etsintäkuulutettu syytettynä terrori-iskuista Pakistanin shiia- väestöä ja presidentti Musharrafia vastaan vuonna 2003 ja iskuista länsimaa- laisia vastaan Karachissa. Mati-ur-Rahmanin uskotaan tavanneen al-Qaidan johtajia viime vuosien aikana. Myös hän jäi kiinni pakistanilaisessa Bahawal- purin kaupungissa, jossa myös Rauf oli pidätetty.

Pidätettyjen veljesten isosetä kuvaili Raufien perhettä syvästi us- konnollisiksi. Veljeksistä nuorempi, Tayib, on puoliksi kuuro lapsena kärsityn sairauden vuoksi. Isosetä Qazi Amir Kulzumin mukaan Tayib oli ”hyvin, hyvin kohtelias, ystävällisin ihminen mitä kuvitella saattaa. Hän auttoi isäänsä kak- kujen ja leivonnaisten kuljettamisessa. Hän rukoilee viidesti päivässä. Hän on tehnyt pyhiinvaelluksen Mekkaan. Kukaan ei voi uskoa hänen sekaantuneen tuollaisiin asioihin.” Myöhemmin turvallisuusviranomaiset ilmoittivat pidättä- neensä myös kolmannen veljen, 19-vuotiaan Maroofin. Kulzum ei ole nähnyt Rashid Raufia vuosiin, joka vuonna 2002 etsintäkuulutettiin setänsä puuko- tuksesta epäiltynä. Kotikaupungissaan Birminghamissa Raufilla on vaimo ja kaksi pientä tytärtä. Poikien isä Abdul Rauf emigroitui Britanniaan Mirpurin pii- rikunnasta Pakistanista useita vuosikymmeniä sitten. Hänen kaikki viisi las- taan syntyivät Britanniassa.

Terroriepäilyillä oli Saksan varasisäministerin August Hanningin mukaan ”ilmeisesti” joitain yhteyksiä Saksaan. Focus- viikkolehden mukaan eräällä Britanniassa pidätetyllä oli yhteys Nesse Bahajiin, syyskuun 11. iskun vuoksi etsintäkuulutetun Said Bahajin vaimoon. Saksan kansalaisen Said Ba- hajin uskotaan tukeneen logistisesti ns. ”Hampurin solua”, jonka jäsenistä kolme ohjasi syyskuun 11. päivän kaapattuja lentokoneita vuonna 2001. Ba- haji pakeni vähän ennen syyskuun 11. päivän iskuja ja on ollut siitä saakka kadoksissa.

Amerikkalaisen turvallisuusviranomaisen mukaan terroristit suun- nittelivat toteuttaa iskun siten, että jokaiseen koneeseen tulisi pari terroristia,

eivätkä hankkeen jäsenet tunteneet toisiaan. Vihjeen suunnitteilla olevaan terrori-iskuun brittiviranomaiset saivat Britannian muslimiyhteisön sisältä viime vuoden heinäkuun Lontoossa tapahtuneiden veristen itsemurhaiskujen jälkeen. (AP 12.8.06.)

Der Spiegelin mukaan terrorihankkeen jäsenet olivat ”keskivertoväkeä”, joilla ei paljoa ollut yhteistä mutta ei myöskään mitään poikkeavaa: osalla oli raskaana oleva vaimo, pieniä lapsia, lempijoukkue jalkapallossa. Walthamstown, 100'000 asukkaan kaupunginosa 35 minuutin päässä Lontoon keskustasta, oli ”onnistuneesti integroitunut yhteisö”, jonka asukkaista 15'000 oli maahan Pakistanista saapuneita. Kaupungin pormestariksi nousi ensimmäisten joukossa koko saarivaltiossa aasialaisperäinen maahanmuuttaja.

Der Spiegelin mukaan britit ovat heräämässä todellisuuteen, jossa kolmasosa maassa olevista nuorista muslimeista haluaa mieluummin elää shari'an mukaisesti kuin kuningaskunnan lakien säätelemänä; jossa kolmannes nuorista muslimeista pitää vuoden 2005 onnistuneita Lontoon pommi-iskuja oikeudenmukaisena kostona; jossa kolmannes sympatisoi Usama bin Ladenia. Jos mielipidetutkimuksiin on uskominen, jihadismi on Der Spiegelin mukaan tarttunut kokonaiseen siirtolaissukupolveen. Scotland Yardin mukaan 800-1200 nuorta brittimuslimia on heti valmiina astumaan jihadin viitoittamalle polulle.

Vuoden 2005 heinäkuun 7. päivän iskujen jälkeen tehdyn kyselyn mukaan vain kaksi prosenttia Britannian muslimeista kertoi saaneensa tietonsa islamista moskeijasta: suurin osa kyselyyn vastanneista kertoi saaneen tietonsa nuorisokerhoista, kirjakaupoista, kuntokeskuksista ja internetistä. Vähintään kymmenen pidätetyistä terroriepäillyistä asui kilometrin säteellä samasta islamistien suosimasta kuntokeskuksesta. Siellä kävi myös pidätetty biolääketieteen opiskelija, lääkäriksi aikova Waheed Zaman. Hän oli Der Spiegelin mukaan yliopiston islamilaisen yhteisön puheenjohtaja, jossa virassa hän oli tukenut yliopiston integraatiopolitiikkaa. Kavereidensa mukaan Zaman oli ensisijassa lontoolainen ja vasta sitten muslimi. Opiskelijatyttöjä jahtaava bilettäjä muuttui täysin syyskuun 11. päivän jälkeen: hän ei uskonut muslimien olleen iskujen takana, vaan loi oman käsityksensä tapahtuneesta internetissä vellovien salaliittoteorioiden pohjalta. Zaman alkoi retkeillä samanmielisten uusien tuttaviansa kanssa, kasvatti parran ja ryhtyi pukeutumaan kaftaniin. Hän rukoili viidesti päivässä ja vakavoitui. Der Spiegelin mukaan hän omaksui profeetan sanomasta ”pikaruokaversion”, joka on löydettävissä internetistä, propagandavideoista, herännäissaarnaajien puheista ja viikonloppuleireiltä, joista Der Spiegelin mukaan muodostui ”Walthamstownin tappava popkulttuuri”. (Der Spiegel 34/2006.)

Vaikka operaation yksityiskohdista on edelleen epäselvyyttä, CIA:n entisen bin Laden -yksikön johtajan, Yhdysvaltojen valtionhallintoon nykyisin hyvin kriittisesti suhtautuvan Michael Scheuerin mukaan voidaan tehdä joitain päätelmiä, jotka hänen mukaansa eivät ole kovin rohkaisevia Lännen terrorismin vastaisen kampanjan kannalta. Scheuerin mukaan paljastunut terrorihanke alleviivaa ns. ”kotoperäisen terrorismin” leviämistä ja kehittymistä. Scheuer antaa ”kotoperäisen terrorismin” määritelmäksi useita kriteerejä: Toimijoina on islamisminuskaisia yksilöitä, jotka syntyivät maassa, jossa heidät pidätettiin, jossa he aikoivat iskeä ja jossa he tapasivat koulun, työn tai sosiaalis-uskonnollisten aktiviteettien kautta.

Vuoden 2005 heinäkuun Lontoon iskujen jälkeen länsimaiset turvallisuusviranomaiset ovat paljastaneet ja hajottaneet "kotoperäisiä" terroristoluja Sidneyssä, Melbournessa, Miamiassa, Torontossa ja kaksi Lontoossa, sekä yhden ulkoisen solun, joka suunnitteli iskuja New Yorkiin. Solujen taso on vaihdellut Miamin merkityksettömästä solusta ovelaan ja järkevään soluun Torontossa sekä melko monimutkaiseen ja pitkälle kehittyneeseen, nyt paljastuneeseen soluun Lontoossa. Millään näistä soluista ei näytä olleen suoraa yhteyttä Usama bin Ladeniin ja al-Qaidaan, ainakaan tiukassa komentosuhteessa. Tästä huolimatta kaikilla soluilla on ollut jonkinlainen yhteys al-Qaidaan ja bin Ladeniin: Australian, Miamin ja Toronton solujen jäsenet tai heiltä takavarikoidut asiapaperit ovat viitanneet bin Ladenin sanoihin ja al-Qaidan teoista kummunneeseen inspiraatioon. New Yorkia vastaan suunnatun solun Libanonissa oleskellut johtaja pidätettiin juuri ennen tämän matkaa Pakistaniin, jossa oli kenties tarkoitus tavata al-Qaidan edustajia. Britannian turvallisuusviranomaiset ovat vihjanneet, että vuoden 2005 heinäkuun itsemurhaterroristit ja jotkut elokuussa 2006 pidätetyistä terroriepäillyistä on yhdistetty henkilöihin, jotka ovat suorassa yhteydessä al-Qaidaan. Vahvistamattomien tietojen mukaan yksi elokuussa 2006 pidätetyistä 25 terroriepäillyistä olisi ollut al-Qaidan komentaja Britanniassa.

Scheuerin mukaan al-Qaidan pääprioriteettina on pitkään ollut yllyttää muslimeja liittymään jihadiin ja hyökkäämään Yhdysvaltojen ja tämän läheisimpien liittolaisten intressejä vastaan ilman merkittävää al-Qaidan osallistumista iskuihin. Scheuerin mukaan bin Ladenin tavoitteena on laajentaa, ei korvata, al-Qaidan terroristi- ja sotakapasiteettia. Scheuer myös olettaa, että "kotoperäisten" solujen jäljittäminen ja torjuminen syö miehistö- ja teknisiä resursseja, jotka länsimaat voivat mobilisoida al-Qaidan omien operatiivien jäljittämiseen. Elokuun tapahtumat yhdessä muiden viimeisen 10 kuukauden aikana paljastuneiden solujen kanssa viittaavat siihen, että al-Qaidan kampanja muslimien kiihottamiseksi jihadiin on ollut menestyksenkäs ja luonut maantieteellisesti hajanaisen mahdollisten uhkien rintaman, joka vaikeuttaa länsimaiden turvallisuus- ja tiedustelupalveluiden työtä.

Scheuerin mukaan moni muukin paljastunut seikka Lontoon terrorihankkeessa on huolta herättävä. Useat lehdet ovat raportoineet kiinnijääneiden terroristien saaneen koulutusta al-Qaidan koulutusleireillä Pakistanin heimovyöhykkeellä. Mikäli nämä uutiset pitävät paikkansa, vuoden 2001 menestyksekkäät operaatiot Afganistanissa koulutusleirien sulkemiseksi ovat olleet vain lyhytaikaisia voittoja. Uutistoimistojen mukaan Lontoon terrorihanketta tukivat kashmirilaiset terroristiryhmät. Joidenkin lehtitietojen mukaan kashmirilaisen islamilaisen hyväntekeväisyysjärjestön Jama'at ul-Da'wan varoja, jotka oli tarkoitettu Kashmirin maanjäristyksen uhreille, olisi käytetty joidenkin solun jäsenten Pakistanin-matkojen maksamiseen. Jama'at ul-Da'wa on pitkään ollut aktiivinen varojen keruussa Britannian muslimien keskuudessa. Sen uskotaan keränneen rahaa myös Kashmirin sisseille ja sen uskotaan olevan kytköksissä Lashkar-e Taibaan, terroristiliikkeeseen, jonka toiminnan Pakistanin hallitus kielsi vuonna 2002. Lashkar-e Taiba on pitkään ollut liitossa al-Qaidan kanssa ja se nauttii vauraiden Persianlahden alueen lahjoittajien suosiota. Samalla liike on kashmirilaisista ääriilikkeistä internationalistisin: se on toiminut Intiassa, Afganistanissa, Burmassa, Irakissa ja Bangladeshissa. Lashkar-e Taiban jäsenet olivat uutishuhujen mukaan tukeneet myös ns. "kenkäpommimestä" Richard Reidä, joka yritti räjäyttää vuonna 2001 Pariisis-

ta Miamiin matkalla olleen matkustajalentokoneen kenkäänsä piilottamalla pommilla.

Elokuun 10. päivän pidätykset osoittivat Scheuerin mukaan uuden trendin, joka on ollut erityisen huomionarvoinen Euroopassa: ”kotoperäisissä” soluissa on ollut jäsenenä syntyperäisiä eurooppalaisia islamiin kääntyneitä. Ainakin kolme Lontoossa pidätetyistä on käännynnäisiä: Don Stewart-Whyte alias Abdul Waheed, Oliver Savant alias Ibrahim Savant ja Brian Young alias Umar Islam. Stewart-Whyte, jonka isä oli konservatiivipuolueen työntekijä, ja Savant, ovat syntyperältään brittejä, kun taas Youngin sukujuuret ovat Karibian alueella. Al-Qaida ja sen liittolaiset ovat keskittyneet eurooppalaisten käännynnäisten rekrytoimiseen, koska näiden paperit ovat usein ”puhtaat” ja kunnossa eivätkä he ulkonäöllisesti herätä turvallisuusviranomaisten huomiota. Se, että Lontoon solu, Australian solu ja vuoden 2005 Lontoon terrori-iskun solu sisälsivät käännynnäisiä, viittaa siihen että islamistien asia houkuttelee tuoreita käännynnäisiä [tai että islamiin käännytään poliittisen radikalismien vuoksi eikä päinvastoin].

Scheuerin mukaan kaikista huolestuttavinta länsimaiden kannalta on, että yksikään pidätetyistä 24 terroriepäillyistä ei toiminut vihasta Britannian tai Lännen vapauksia ja elämäntapaa vastaan. Edellä mainittuja syitähän pidetään usein islamilaista terrorismia selittävinä syinä. Pidätetyt eivät myöskään olleet köyhiä tai kouluttamattomia – niin ikään kaksi tekijää, joita läntisissä narratiiveissa korostetaan terrorismia selittävinä tekijöinä. Pidätetyt olivat suurimmaksi osaksi keskiluokkaisia, työssäkäyviä ja perheellisiä, joilla oli edessään normaali tulevaisuus. Vaikka osa pidätetyistä uskoi muslimien olevan eriarvoisessa asemassa Britanniassa, tämä ei ollut motiivina terrorihankkeelle.

Keskeisimpänä syynä näyttää olleen käsitys, että Britannian, Yhdysvaltojen ja yleisemmin Lännen ulkopoliittikka, erityisesti Irakissa, Afganistanissa ja Israelin suhteen, on hyökkäys islamia ja muslimeja vastaan. Tämä uskomus peilaa voimakkaasti bin Ladenin retoriikkaa. Kyseessä on teema, joka on löytänyt vastakaikua kaikkien edellä mainittujen solujen jäsenten parista. Niin yksiselitteisesti bin Ladenin retoriikka ja terrorihankkeiden jäsenten ilmoittama motiivi toiminnalleen menevät yhteen, että arvovaltainen joukko Britannian muslimijohtajia, heidän joukossaan 38 johtavan muslimijärjestön puheenjohtajat, kolme alahuoneen muslimiparlamentaarikkoa ja kolme ylähuoneen muslimijäsentä, allekirjoitti pääministeri Tony Blairille avoimen kirjeen, jossa kehoitettiin ”huomioimaan ulkopoliittikan rooli” musliminuorten radikalisoitumisessa.

Britannian media ja hallitus torjuivat tämän argumentin toteamalla mm. The Daily Telegraphin sanoin kirjeen sisältävän ”piilotettua ja kieroutunutta logiikkaa” ja kyseessä olleen yritys ”kiristää Blairin hallitusta muuttamaan suuntaa tai muuten väkivalta on tästä seurauksena”. Britannian hallitus torjui kirjeen toteamalla sen olevan sisällöltään ”suurin mahdollinen virhe... ja vaarallinen ja tyhmä”, pitäen kirjeen sisältämää analyysia tilanteesta ”osana virheellistä käsitystä maailmankuvasta ja elämästä”. Scheuerin mukaan brittimedia ja hallitus eivät kuitenkaan tuoneet esille todistusaineistoa, joka olisi kumonnut väitteen ulkopoliittikan roolista terrorihankkeen jäsenten motiiveissa. (Michael Scheuer: The London Plot: A Tactical Victory in an Eroding Strategic Environment. JF, TF, 3:32, 15.8.06.)

SAKSA

Erityisesti Saksaa vastaan kohdistuvaa radikaalista islamismista kumpuavaa terrori-uhkaa ei ole osattu ottaa Saksassa todesta. Vakiintuneena viisautena on pidetty sitä, että terrorismin uhka korreloi maan valitseman ulkopolitiikan, ja tarkemmin Irakin-politiikan ja Amerikka-suhteen kanssa. Niinpä Saksassa on politiikkojen parissa ajateltu, että se, että Saksa on ottanut hyvin kriittisen linjan Irakin sodan ja Yhdysvaltojen suhteen, on pitänyt Saksan poissa islamistien tähtäimestä. Tämä virheellinen harhaluulo tuli todistettua vääräksi heinäelokuussa 2006, kun paljastui, että 31.7.06 islamistiterroristit yrittivät terrori-iskua kahta saksalaista paikallisjunaa vastaan Nordrhein-Westfalenin osavaltiossa. Iskut epäonnistuivat pommien jäätyä räjähtämättä sytytinvikojen vuoksi.

Kaksi viikkoa suutareiksi jääneiden pommien löytymisen jälkeen Saksan liittovaltion poliisi (BKA) ilmoitti kyseessä olleen terrorihanke Saksaa vastaan. Räjähtäessään pommit olisivat saattaneet surmata ja haavoittaa useita ihmisiä. Iskun mittakaava olisi ollut BKA:n päällikön Jörg Ziercken mukaan ”ennennäkemätön” Saksassa. Saksan poliisin mukaan kaksi terroristia nousi Kölnin päärautatieasemalla kahteen paikallisjunaan, jotka liikennöivät väleillä Aachen—Hamm ja Mönchengladbach—Koblenz. Valvontakamerakuvan mukaan kaksi arviolta 20-30-vuotiaasta mieshenkilöä nousi juniin raskaita matkalaukkuja perässään vetäen.

Kärrylaukkuihin pakatut pommit olivat keskenään identtisiä ja pommit oli ajastettu räjähtämään 31.7.06 samanaikaisesti. Toisin kuin edelliset islamistiterroristien pommit Euroopassa, Saksan pommit oli rakennettu nestekaasupulloista herätyskellojen toimiessa ajastimina. Räjähdysten voiman tehostamiseksi oli pommien yhteyteen pakattu bensiinillä täytettyjä muovipulloja. Pommit eivät räjähtäneet rakennusvirheen vuoksi. Toisin kuin terrori-iskuissa Madridissa 2004 ja Lontoossa 2005, terroristit eivät yrittäneet maksimoida iskunsa kuolonuhrien lukumäärää. Tähän viittaa saksalaisviranomaisten mukaan se, että pommit oli ajastettu räjähtämään iltapäivällä, kiireisimmän ajan ulkopuolella, eikä siten, että pommit olisivat räjähtäneet juna-asemalla. Terroristit eivät halunneet toteuttaa itsemurhaiskua, koska jäivät pois junista suunniteltua räjähdystä edeltävällä juna-asemalla.

BKA:n mukaan on mahdollista, että suunnitellulla terrori-iskulla ja Libanonin sodalla oli yhteys, sillä matkalaukuista löytyi viitteitä Libanoniin ja epäillyt olivat libanonilaisia ja syyrialaisia. [Tässä tapauksessa tosin terroristit ovat tienneet Libanonin sodan alkamisesta jo etukäteen, sillä viranomaiset löysivät viitteitä iskujen suunnittelusta jo ennen Libanonin sodan alkamista.] Saksan poliisi pidätti 19.8.06 Kielissä 21-vuotiaan libanonilaisen Youssef Mohammadin, jonka epäillään olevan toinen terroristeista. Tämän motiiviksi iskulle on spekuloitu kostoja, sillä miehen veljen kerrotaan kuolleen Israelin pommituksissa Libanonissa. Vihje pidätykseen tuli yleisön parista sen jälkeen, kun Kölnin valvontakamerakuvaa näytettiin televisiossa.

Youssef Mohammadin opiskelijakaverit olivat hämmästyneitä tämän pidätyksestä. Mohammad opiskeli Kielin yliopistossa mekatroniikkaa. Mohammadin fysiikanopettajan mukaan mies ei ”edes puhunut saksaa, ja läpäisi kurssija nipin napin”. Marokkolaisen kanssaopiskelijan mielestä kosto motiivina tuntui omituiselta: ”Hän on sunnimuslimi, ei shiia. Ja miksi hän kostaisi Saksassa Israelin tekosia?”

Toinen epäilty terroristi on Mohammadin marokkolaissyntyinen opiskelukaveri. Libanonin viranomaiset pidättivät neljä henkilöä epäiltynä osallisuudesta terrorihankkeeseen. Saksassa pidätettiin myös Mohammadin opiskelukaveri. Tutkimusten edistyttyä Saksan poliisi alkoi uskoa, että iskusuunnitelma liittyikin Tanskassa julkaistuihin pilapiirroksiin pikemmin kuin Libanonin sotaan. (HS 3.9.06.) [Molemmat selitykset kuitenkin kuvaavat nykymedian tapaa etsiä terrori-iskuille selityksiä nimenomaan päivänpolttavista ulkopoliittisia ulottuvuuksia saavista teemoista.]

ESPAÑJA

Espanjassa hallituksen ja ETA:n väliset neuvottelut herättävät edelleen kuumia tunteita. Madridissa vuodesta 1986 asunut toimittajaveteraani William Chislett analysoi säännöllisesti ulkopuolisen näkökulmasta Espanjaa sen sisältä käsin. Hallitus on päättänyt aloittaa neuvottelut, mutta ilman oikeistolaisen oppositiopuolueen Partido Popularin, ja samalla suuren kansanosan, tukea. Tästä päätöksestä se saattaa joutua Chislettin mukaan maksamaan kovan poliittisen hinnan. Toisaalta taas, jos neuvottelut onnistuvat, on lopussa seisova kiitos valtava. Siihen on kuitenkin vielä hyvin pitkä matka eikä hallitus kuvittelekaan tehtävän olevan helppo. Se joutuu taiteilemaan toisaalta neuvotteluja ja mitään myönnytyksiä terroristijärjestölle vastustavan kansanosan mielipiteen sekä ETA:n suurten vaatimusten välissä. PP:n johtaja Mariano Rajoy on sanonut PP:n tukevan ainoastaan sellaisia neuvotteluja ETA:n kanssa, joissa keskustellaan järjestön aseista luopumisesta. ETA taas on uhannut hallitusta rauhanneuvottelujen lopettamisella, jollei kaikkia sitä vastaan suunnattuja sortotoimenpiteitä lopeteta. (Chislett, William: Inside Spain No 26. A Real Instituto Elcano Report 6.7.06.)

Espanjassa hallitukset ovat aikaisemminkin yrittäneet neuvotella ETA:n kanssa, mutta tuloksetta. Näin teki Felipe Gonzálezin sosialistihallitus vuonna 1989 Algeriassa ja José María Aznarin oikeistohallitus 1998 Sveitsissä. Nämä molemmat neuvottelut käytiin salassa eivätkä ne johtaneet tuloksiin. Tämänkertaiset neuvottelut ovat kuitenkin ensimmäinen tapaus, jossa oppositiopuolue ei tue hallituksen toimenpiteitä ETA-konfliktin lopettamiseksi.

Mikään ei varmaankaan ilahduttaisi espanjalaisia enemmän kuin vuosikymmeniä kestäneen tragedian päättäminen, mutta ETA:n vaatimukset ovat silti monelle liikaa. ETA vaatii Espanjan ja Ranskan alueille sijoittuvan Baskimaan (Euskal Herria) suvereniteetin tunnustamista ja alueen ihmisten oikeutta itse päättää omasta kohtalostaan. Minkään lain tai rakenteen ei tulisi olla esteenä baskikansan enemmistön päätöksen kunnioittamiseksi. Chislettin mukaan, jos ETA:lla ei ole muuta asennetta kuin tämä, tullaan neuvotteluja käymään kuurojen kesken. Hallitus saattaa korkeintaan myöntyä armahtamaan rajoitetusti sellaisia etalaisia, joita ei syytetä väkivaltaisista teoista, siirtämään joitain muualle Espanjaan sijoitettuja vankeja lähemmäs Baskimaata vierailujen helpottamiseksi sekä sallimaan Batasuna-puolueen palaamisen osaksi poliittista järjestelmää. Sen sijaan Espanjan perustuslaissa ei esimerkiksi sallita massa-armahduksia, vaan sellaiset on harkittava tapauskohtaisesti. (Chislett, William: Inside Spain No 26. A Real Instituto Elcano Report 6.7.06.)

Esimerkkejä jännityksestä ja odotusajasta ovat mielenosoitukset, joita Espanjassa on viime aikoina järjestetty. Elokuun lopulla Bilbaossa järjes-

tettiin suuri mielenosoitus, jonka iskulauseita olivat mm. ”vangit kotiin”, ”demokratiaa Euskal Herriaan” ja ”Itsenäisyys”. Marssille osallistui mm. monia Batasunan johtohahmoja. Seuraavana päivänä San Sebastiánissa järjestettiin satojen osallistujien mielenosoitus vangittuna olevan nälkälakkolaisen etarran Iñaki de Juana Chaosin vapauttamiseksi. Tämän mielenosoituksen iskulauseissa käsiteltiin mm. Espanjan valtion harjoittamaa väkivaltaa. (El Correo - lehden verkkosivut 26.8.06; 27.8.06.)

Mitään konkreettisia tuloksia hallituksen ja ETA:n välillä ei siis vielä ole saatu, eikä niitä vähään aikaan kannata odottaakaan. Hallituksen pitää ensin tehdä itselleen hyvin selväksi, mihin se on valmis myöntymään. Sen pitää ottaa huomioon neuvotteluja vastustavien, uhrien oikeuksia puolustavien, mitään myönnytyksiä sallimattomien, väkivallan kierteestä katkeroituneiden kansalaisten ja poliittisten ryhmien vaatimukset samalla kun sen on pakko tehdä joitain myönnytyksiä aseelliselle järjestölle, jota vastaan Espanjan valtio on taistellut vuosikymmeniä.

Vaikka rauhanneuvotteluja ETA:n kanssa on käyty ennenkin, tämänhetkinen mahdollisuus tuntuu kuitenkin uskottavammalta kuin aikaisemmat yritykset. Prosessin julkisuus antaa sille suuren painoarvon lisäksi suuren vastuun taakan. Kun jokaisella on oikeus sanoa mielipiteensä, joutuu hallitus vastaamaan teoistaan kaikille niille, joita sen toimet eivät miellytä. Kuitenkin monet espanjalaiset ovat sitä mieltä, että jos on olemassa pienikin mahdollisuus saada siirrettyä baskikonflikti vihdoon historiaan ja ryhtyä kehittämään Espanjaa ilman menneisyyden painolastia (baskikysymys on monen mielestä jääne Francon valtakaudesta), tästä mahdollisuudesta on pidettävä kiinni kynsin ja hampain. Muista espanjalaisista oman joukkonsa muodostavat tietenkin baskimaan asukkaat – ehkä heidän mielipiteensä tästä prosessista on kuitenkin se tärkein.

BOSNIA-HERTSEGOVINA

TERRORISMI

Tanskalainen syyttäjä nosti torstaina neljää nuorta muslimia vastaan syytteen avunannosta aseiden ja räjähteiden hankkimiseen Eurooppaan suunniteltua terrori-iskua varten. Samassa yhteydessä viitti muuta epäiltyä vastaan nostettiin syyte Bosniassa. Kahta heistä syytetään tuntemattoman eurooppalaisen kohteen räjäyttämisen suunnittelusta. Lisäksi kolme muuta epäiltyä on syytettyinä Britanniassa.

Syyttäjä Henning Foden mukaan lokakuussa Tanskassa pidätetyt neljä miestä autoivat kahta Bosniassa pääsyytettyinä olevaa henkilöä saamaan haltuunsa ”aseita ja räjähteitä, jotka olivat tarkoitettu terroriteon toteuttamiseen”. Kaikki neljä ovat kiistäneet syyllisyytensä. Oikeuden päätös estää epäiltyjen nimien julkistamisen. Tanskan viranomaiset ovat antaneet julkisuuteen vain vähän tietoja epäillyistä, mutta he ovat kertoneet kahden heistä olevan 17-vuotiaita ja toisten olevan iältään noin 20- ja 21-vuotiaita. Mikäli heidän tuomitaan, syytettyjä odottaa elinikäinen vankeusrangaistus. Tanskassa elinikäisen tuomion pituus on 16 vuotta. Oikeudenkäyntipäivää ei ole vielä määrätty.

Tutkimus on lähtöisin lokakuun 19. päivän pidätyksistä. Tuolloin Sarajevossa jäivät kiinni 19-vuotias Ruotsin kansalainen Mirsad Bektašević

sekä 18-vuotias Tanskassa asuva Turkin kansalainen Abdulkadir Cesur. Bosnialaisten syyttäjien mukaan Bektašević ja Cesur suunnittelivat iskua Bosnia-Hertsegovinaan tai johonkin toiseen tuntemattomaan kohteeseen Euroopassa. Iskun tavoitteena olisi ollut pakottaa ulkomaiset joukot vetäytymään Irakista ja Afganistanista. Pidätettyjen Sarajevon asunnon tutkineet poliisit sanoivat löytäneensä itsemurhaiskuissa käytettävän räjähdevyön, räjähteitä, aseita sekä muita armeijavarusteita. He löysivät myös videonauhan, jolla naamioituneet miehet anovat Jumalalta anteeksiantoa. Bektašević ja Cesur ovat molemmat vedonneet syyttömyyteen. Kolmea muuta syytetään heidän avustamisesta räjähteiden hankkimisessa.

Neljä Tanskassa epäiltyinä olevat henkilöt pidätettiin 27. lokakuuta Bosnian poliisilta saadun vihjeen perusteella. Tanskassa pidätettiin myös kolme muuta henkilöä, mutta heidät on päästetty vapaaksi. Tanskalaiset viranomaiset kuuntelivat heidän puhelimaan ja kertoivat kolmen heistä olleen puhelimitse yhteydessä Bektaševićiin ja he myös tapasivat hänet kolmesti Tanskassa.

Tanskalaiset, ruotsalaiset, bosnialaiset ja brittiläiset viranomaiset ovat tehneet yhteistyötä tutkimuksissa. Britanniassa Younis Tsoulia ja Waseen Mughalia syytetään murhasalaliitosta sekä räjäytyksen aiheuttamisesta väitetyssä terrori-iskusuunnitelmassa. Kolmas syytetty, Tariq al-Daour, kohtaa vähemmän vakavia syytteitä mm. salaliitosta rahan hankkimiseksi petoksella sekä rahan hallussapidosta terroristitarkoituksiin. Kolmea syytettyä, jotka kaikki ovat nuoria kaksikymppisiä, odottaa oikeudenkäynti ensi vuonna. (The Daily Comet 24.8.06.)

Bosnian poliisilta saatu tieto auttoi Kanadan viranomaisia pidättämään 17 henkilöä epäiltynä terrori-iskujen suunnittelusta. Pidätettyjen henkilöiden epäillään suunnitelleen pommi-iskuja korkeaprofilisiin kohteisiin Kanadassa. Bosnian syyttäjänvirastolta saadun lausunnon mukaan Kanadan ja Bosnian viranomaiset ovat olleet yhteydessä jo useita kuukausia ennen tätä pidätystä ja tietojenvaihdon uskotaan johtaneen pidätyksiin. Terrorismitutkimusten yhteydessä Bosnian syyttäjänvirasto on tehnyt yhteistyötä monien ulkomaisten tiedustelupalvelujen kanssa. Kaksitoista miestä ja viisi nuorukaista pidätettiin Ontarion osavaltiossa Kanadassa sen jälkeen kun he olivat ostaneet kolme tonnia räjähdysaineen osiksi kelpaavaa materiaalia. Kanadan poliisi on ollut vaitonainen siitä, mihin kohteisiin räjähteitä olisi käytetty. (ONASA, 6.6.2006.)

Tutkijat selvittävät humanitaarisen organisaation *Revival of Islamic Heritage Society Kuwait* (RIHSK) mahdollisia yhteyksiä terroristijärjestöihin sekä RIHSK:n antamaa mahdollista taloudellista tukea erälle islamistiselle terroristijärjestölle. Syyttäjänvirastosta saadun nimettömän lähteen mukaan RIHSK kanavoi noin 14 miljoonaa euroa sisarjärjestölleen Bosniassa vuosien 2002-2005 välisenä aikana. Tietojen mukaan Bosniassa sijaitseva järjestö, joka on rekisteröitynä saman nimen alle kuin RIHSK, ei ole pitänyt kirjanpitoa siitä, kuinka rahat on käytetty, eivätkä viranomaiset ole saaneet heiltä tilinpäätöstä. Kyseisellä organisaatiolla on neljä haarakonttoria Bosniassa: Sarajevossa, Zenicassa, Travnikissa sekä Kljuckissa. Organisaatiota johtaa Othman al-Hajdar (Haidar), joka on Bosnian kansalainen. RIHSK on asetettu YK:n mustalle listalle organisaationa, jolla on yhteyksiä al-Qaidaan. (AKI, 29.6.06.)

VAALIT

Bosnia-Hertsegovinassa pidettiin yleisvaalit lokakuun ensimmäisenä päivänä. Äänestäjät valitsivat Bosnia-Hertsegovinaan uuden presidenttineuvoston (bosniakki-, kroaatti- ja serbipresidentit) sekä parlamentin. Bosnia-Hertsegovinan muslimien ja kroaattien liittovaltioon valitaan uusi presidentti, varapresidentti, sekä Bosnian tasavaltaan, Republika Srpskaan, valitaan uusi parlamentti. Viralliset tulokset vaaleista ovat saatavilla 22. lokakuuta 2006. (www.ElectionGuide.org)

Kosovo

Kosovon lopullista statusta koskevat neuvottelut eivät juurikaan edenneet heinäkuun ja elokuun aikana. Sekä Belgrad että itsenäisyyttä ajavat Kosovon albaanipoliitikot pitävät edelleen tiukasti kiinni omista kannoistaan. Koko prosessi tuntuu olevan pysähtyneisyyden tilassa. Nyt ikään kuin odotetaan YK:n turvallisuusneuvoston niin sanottua pakkoratkaisua, joka todennäköisesti antaa Kosovolle jonkinlaisen ehdollisen itsenäisyyden. Toki neuvotteluja on käyty niin Wienissä kuin Prištinassa erikoislähettilään, presidentti Martti Ahtisaaren johdolla. Ahtisaari antanee oman raporttinsa turvallisuusneuvostolle Kosovoon liittyen lokakuun puolivälin paikkeilla. Kosovon status ratkennee puolen vuoden sisällä. Yleistilanne Kosovossa on säilynyt vakaana, mutta jännittyneenä koko kesän ajan muutamista välikohtauksista huolimatta. Osapuolien retoriikka on tosin hivenen kärjistynyt statusneuvottelujen alkamisesta. Mitään merkittävää radikalisoitumista ei osapuolien sisällä ole ollut havaittavissa. Kosovon serbipoliitikot boikotoivat edelleen parlamentin istuntoja ja kaikkia statusneuvotteluita.

Serbian pääministeri Vojislav Koštunica sanoi paikallisen Danas-lehden haastattelussa 31.7.06, että pyrkimykset linkittää Kosovon kysymys Serbian EU-jäsenyysneuvotteluihin eivät ole hyväksyttävissä. Koštunican mukaan mitään muutakaan maata ei ole vaadittu muuttamaan kansallisia rajojaan jäsenyyden ehtona, eikä sitä näin ollen voida vaatia Serbialtakaan. Koštunica kritisoi kansainvälisen yhteisön neuvotteluasennetta yksipuoliseksi ja totesi, että suuri osa kansainvälisen yhteisön edustajista ovat jo päättäneet itsenäisyyden puolesta, eivätkä he ota enää huomioon rakentaviakaan ehdotuksia. Koštunica muistutti myös, ettei Serbia aio luopua Kosovosta mistään hinnasta, vaikka se maksaisi maalle EU-jäsenyyden. Hän totesi myös, ettei vaatimus Kosovon palauttamisesta Serbialle ole tyhjää retoriikkaa, vaan ainoa laillinen ratkaisu käsillä olevaan kysymykseen. Serbia noudattaa edelleen ”enemmän kuin autonomia – vähemmän kuin itsenäisyys” -politiikkaansa. (RFE/RL Newsline, 10:139, II, 1.8.06.)

Presidentti Martti Ahtisaari osallistui henkilökohtaisesti Prištinassa 22.8. pidettyyn neuvottelukierrokseen vauhdittaakseen statusneuvotteluita. Neuvottelujen lisäksi Ahtisaari vieraili Mitrovican kaupungissa. Ahtisaaren oli määrä neuvotella osapuolien kanssa desentralisaatioprosessin etenemisestä sekä vähemmistöjen olojen parantamisesta. Euroopan Unionin Kosovolähettilään Stefan Lehnen mukaan neuvottelut ovat nyt siirtyneet viimeiseen vaiheeseensa. Lehne antoi lausuntonsa neuvoteltuaan Kosovon neuvottelukunnan johtajan Hashim Thaçin kanssa Prištinassa 22.8.06. Lehne kehotti Kosovon albaaneja panostamaan vähemmistöjen olojen parantamiseen.

(RFE/RL Newline 10:155, II, 23.8.06.)

Kansainvälinen yhteisö uskoo edelleen laajasti, etteivät Kosovon statusneuvottelut tai lopputulos tule aiheuttamaan väkivaltaisia yhteenottoja Kosovossa albaanien ja serbien välillä. On ymmärrettävää, että nyt, kun itsenäisyys näyttää todennäköiseltä, kysymys serbien turvallisuudesta albaanienemmistöisessä Kosovossa nousee esille. Viimeisin etnisesti motivoitu väkivaltatapaus sattui Pohjois-Mitrovicassa 26.8.06, kun nuori albaanimies heitti käsikranaatin serbien suosimaan kahvilaan. Yhdeksän ihmistä, mukaan lukien yksi brittiläinen YK-poliisi ja yksi hollantilainen, loukkaantui, mutta kuolonuhreilta vältyttiin. Sadat serbit kokoontuivat välittömästi tapauksen jälkeen Austerlitzin sillalle osoittamaan mieltään. Silta symboloi kaupungin kaksijakoisuutta. Mielenosoitusten seurauksena KFOR-joukot sulki sillan yli vuorokaudeksi.

Statusneuvotteluissa ei ole päästy yksimielisyyteen jaetun kaupungin kohtalosta. Serbit vaativat Pohjois-Mitrovican muuttamista omaksi kaupungiksi, mihin albaanit eivät suostu. Sekä Belgrad että Kosovon serbipoliitikot ovat antaneet erittäin kärkeviä ja äänekkäitä lausuntoja kranaatti-iskuun liittyen. Osansa kritiikistä ovat saaneet YK, EU, kansainvälinen yhteisö sekä neuvotteluja johtava presidentti Martti Ahtisaari. UNMIK:ia syytetään yleisesti kykenemättömyydestä suojella serbivähemmistön oloja Kosovossa ja Ahtisaarta puolestaan albaanimielisyydestä.

Ahtisaaren 26.8.06 antaman lausunnon mukaan Miloševićin aikakauden albaanivainoja ei sovi unohtaa neuvotteluja käytäessä, mikä on lisännyt häntä kohtaan suunnattua serbikritiikkiä. Serbian neuvottelukunnan johtaja Sanda Rasković-Ivić ei pidä Ahtisaarta enää sopivana henkilönä neuvottelujen johtajaksi. YK ja sen pääsihteeri Kofi Annan antoivat kuitenkin täyden tukensa Ahtisaarelle eli Ahtisaaren työhön kritiikki ei vaikuttane. Kosovon albaanipoliitikot ovat luonnollisesti yhtyneet Ahtisaaren lausuntoon lisäämällä vielä, että Serbian on kannettava kollektiivinen vastuu Miloševićin valtaannoususta ja politiikasta. Serbian kärkevä kritiikki tai tapahtunut käsikranaatti-isku ei vaikuttane Kosovon tämänhetkiseen turvallisuustilanteeseen. (RFE/RL Newline 10:158, II, 28.8.2006; RFE/RL Newline 10:160, II, 30.8.2006.)

Puheet laajamittaisesta Kosovon serbien maastapaosta ovat jatkuneet halki koko kesän. Saksalaislehti Der Spiegelin siteeraaman YK:n luottamuksellisen arvion mukaan mahdollisesti 70'000 Kosovon serbiä muuttaisi Serbiaan mikäli Kosovolle myönnettäisiin itsenäisyys. Maastamuutto ei kuitenkaan tapahtuisi kerralla, vaan hiljalleen asteittain. Äkillinen joukkopako ei ole todennäköinen. Kosovon serbit muuttaisivat luultavammin Kosovon sisällä pienemmistä serbiyhteisöistä suuriin serbikeskittyihin pohjoiseen lopullisen statuksen ratkettua. Kosovon turvallisuustilanne vaikuttaa luonnollisesti muuttoliiikkeen nopeuteen. Kosovon serbipoliitikko Oliver Ivanovićin mukaan viimeisten kuukausien aikana on tapahtunut yli 100 etnisesti motivoitua iskua serbejä vastaan Kosovossa. Kaikki nämä iskut ovat tapahtuneet kansainvälisen yhteisön voimakkaan läsnäolon aikana. ”Jokainen voi itse miettiä mihin suuntaan luvut muuttuvat, jos Kosovo saa itsenäisyyden ja YK, EU ja Nato vähentävät vähitellen näkyvyyttään alueella”, Ivanovic huomautti saksalaislehdelle. (Spiegel Online, 20.6.2006.)

YK-hallinnon uudeksi johtajaksi ja samalla YK:n pääsihteerin erikoisedustajaksi Kosovoon nimitettiin saksalainen Joachim Rücker. Rücker on toiminut muun muassa YK:n jälleenrakennussektorin johtajana Kosovossa.

Rücker on kuudes YK-hallinnon johtaja Kosovossa ja luultavasti viimeinen. Hänen nimittämisensä ajankohta on kriittinen. Sekä albaanit että serbit ovat hyväksyneet hänen nimittämisensä. (BBC News Online, 15.8.2006.)

TURKKI

Turkin korkeimpaan hallinto-oikeuteen hyökänneen Alparslan Arslanin oikeudenkäynti on jatkunut. Mies väitti toimineensa yksin, mutta taustalla vaikuttaa olleen äärioikeistolaisia voimia – mukana on mahdollisesti ollut myös eläkkeellä olevia upseereita. Arslanin asianajaja vaati päämiehelleen mielentilatutkimusta, joka myös tehtiin: Arslan todettiin terveeksi. (Milliyet 22.5.2006)

Toukokuun lopulla pidätettiin islamistisen İBDA-C:n jäseniä Istanbulissa ja Konyassa. Istanbulissa Necip Fazıl Kısakürekin muistotilaisuus johti yhteenottoon poliisin kanssa ja kymmeniä järjestön kannattajia pidätettiin.

Kesäkuun alussa Ankaran poliisi sai nimettömän sähköpostiviestin, jonka perusteella paljastui mahdollisesti pääministeri Erdoğanin murhaamiseen tähdännyt salaliitto. Pääosin entisistä upseereista koostuneelta ns. Atabeyler-ryhmältä löydettiin aseiden ja muoviräjähdeiden lisäksi pääministerin asunnon pohjapiirros. Syytetyt ovat kiistäneet murha-aiheet ja he väittivät toimivansa PKK:ta vastaan. Lehdistö kertoi myös löytyneestä tappolistasta, jolla oli pääministerin lisäksi hänen neuvonantajansa Cüneyd Zapsu, sisäministeri Aksun poika ja monia muita. (Milliyet 1.-2., 5.6.2006.)

Lisää hämärää valoa turvallisuusviranomaisten edustajien toimiin loi ns. Şemdinlin tapauksen käsittely oikeudessa. Nykyinen Turkin puolustusvoimain komentaja Büyükanıt oli kuvannut syytteessä ollutta santarmin aliupseeria hyväksi pojaksi, mutta oikeus näki asian toisin: molemmat pääsyytetyt tuomittiin 39 vuoden vankeusrangaistuksiin. Spekulaatio armeijan/santarmin johdon osallisuudesta jatkuu yhä. Eikä asiaa paranna ainakaan eläkkeellä olevan kenraali Altay Tokatin heinäkuussa Yeni Aktüel-aikakauslehdelle antama haastattelu, jossa hän myönsi armeijan lavastaneen pommi-iskuja 1990-luvulla. Syy näistä iskuista säilytettiin sitten PKK:n niskaan. Kenraali Tokat on tunnettu nationalisti ja toiminut Kansallisessa toimintapuolueessa (MHP).

DHKP-C

Şadi Özpolat ja kolme hänen kumppaniaan vapautettiin kesäkuussa oikeuden päätöksellä. He olivat viimeiset vangittuina olleet henkilöt, jotka oli otettu kiinni huhtikuussa 2004 tehdyssä eurooppalaisessa yhteisoperaatiossa. Euroopassa järjestettiin mielenosoituksia Alankomaissa ja Belgiassa vangittuina olevien DHKP-C:n jäsenten vapauttamiseksi. Alankomaalainen tuomioistuin päätyikin heinäkuun alussa vapauttavaan tuomioon järjestön Brysselin tiedottajan Bahar Kimyongörin kohdalla (Zaman 5.7.2006).

F-tyyppin vankiloita vastustava kampanja sai tuulta purjeisiinsa, kun nälkälakossa ollut asianajaja Behiç Aşçi sai tukea julkisuuden henkilöiltä. Kyseisten vankiloiden ongelmista ovat kesällä valittaneet myös monet ammattiliitot, ihmisoikeusjärjestöt, taiteilijat, tutkijat ja vasemmistopuolueet. Vankiloita vastustavassa nälkälakossa oli kesäkuussa seitsemän henkeä (BİAnet 6.6.2006).

DHKP-C:tä lähellä oleva HÖC valitti jälleen kurdiaktivistien (PKK, DTP) heihin kohdistamasta väkivallasta. Kohtauksia on ollut erityisen paljon Diyarbakırissa. DHKP-C on kesän aikana tehnyt lähinnä pieniä iskuja. Tyypillisiä kohteita ovat olleet pankit, poliisi, äärioikeistolaisten kokoontumispaikat ja uutuuksena uhkapeliluolat.

PKK JA TAK

Jännite Kaakkois-Turkissa on jatkunut kevään levottomuuksien ja armeijan joukkojen keskitysten jälkeen. Ohessa muutamia välikohtauksia: viisi turkkilaista sotilasta sai surmansa Şırnakissa (Milliyet 31.5.2006), İzmirissä takavarikoitiin muoviräjäheteitä (Milliyet 2.6.2006), Turkki pommitti Irakia (al-Jazeera.net 1.6.2006), kaksi turkkilaista sotilasta kuoli PKK:n taistelijoiden iskussa ja useita lapsia loukkaantui PKK:n sissien räjäytettyä kaukolaukaistavan miinan koulubussin vieressä (Daily Star 7.6.2006), rahtijuna suistettiin raiteilta (al-Jazeera.net 18.6.2006), viisi turkkilaista sotilasta sai surmansa (al-Jazeera.net 16.7.2006), neljä PKK:n taistelijaa sai surmansa (AFP 21.7.2006), yksi lapsi kuoli ja kolme loukkaantui miinan räjähtäessä (Milliyet 31.7.2006) ja PKK räjäytti Iranista Turkkiin kulkevan kaasuputken Ağrıssa (Milliyet 21.8.2006).

Keväällä alkaneet turvallisuusviranomaisten operaatiot ovat vaikeuttaneet PKK:n sissien paluuta Irakiin ja toisaalta järjestö osoitti taas aktivoitumista Kaakkois-Turkin ulkopuolella. Se syyllistyi iskuihin pitkältä aikaa Mustanmeren tuntumassa, Gümüşhanessa, ja ryösti autoilijoita Antakyan (Hatay) alueella. PKK on myös oletettavasti siirtänyt Turkin toimintonsa päämajan Tuncelista Hakkariin.

Jatkuvat iskut ja PKK:n joukkojen kierrättäminen Irakin ”turva-alueella” on herättänyt kasvavaa ärtymystä Turkissa. Turkki on vaatinut Irakin johtoa ja varsinkin Yhdysvaltoja puuttumaan PKK:n toimintaan Irakissa, mutta turhaan. Keväällä odotettua yksipuolista hyökkäystä Irakiin ei nähty, mutta uhka on yhä olemassa. Yhdysvallat on ajanut kolmikantamallia, jossa Pohjois-Irakin tilanne hoidettaisiin keskustelemalla Turkin, Irakin ja Yhdysvaltain kesken. Tämä ei kuitenkaan näytä johtavan mihinkään, ja Turkissa paine yksipuoliseen iskuun kasvaa. Turkin ainoa liittolainen taistelussa terrorismia vastaan näyttääkin oleva Iran, joka on ollut aktiivinen niin omalla maallaan kuin Pohjois-Irakissakin.

Kun Israel hyökkäsi Libanoniin ja sai toimilleen Yhdysvaltain tuen, yleinen mielipide Turkissa muuttui entistäkin amerikkalaisvastaisemmaksi. Miksi Israel saa hyökätä vieraaseen maahan, mutta Turkki ei? Turkin johto on todennut saman, mutta huomauttanut, että tapauksia ei voi verrata – etenkin kun Irakissa toimivat terroristit ovat Turkin kansalaisia. Zaman-lehden (25.7.2006) haastattelema PKK:ta tutkinut Ercan Çitlioğlu ei usko Turkin ryhtyvän massiiviseen maahyökkäykseen vaan turvautuvan ilmapommituksiin ja erikoisjoukkojen täsmäiskuihin strategisiin kohteisiin. Operaatio kestäisi vain muutamia päiviä ja Turkilla on tällä hetkellä valmius suorittaa se milloin tahansa. Venäjän ulkoministeri Lavrov ilmoitti, ettei Venäjä aio olla esteenä Turkin operaatiolle (Radikal 2.6.2006).

[Epäilemättä Venäjän näkökulmasta voisi olla jopa edullista houkutella Turkki tällaiseen operaatioon, joka voisi herättää näkyvää suuttumusta PKK:n länsieurooppalaisten ymmärtäjien keskuudessa, vahingoittaa Turkin

EU-jäsenyysneuvottelujen alkamista ja lisäksi toimia etupiirivaltion alueelle tehtävien iskujen esimerkkinä, johon Venäjä voi vedota tulevissa Georgian, Azerbaidžanin ja Ukrainan suvereenisuutta vastaan suuntautuvissa operaatioissaan. Venäjä myös suhtautuu kielteisesti Pohjois-Irakin Kurdistanin autonomiaan, sillä Kurdistan on sitoutunut yhä tiiviimmin länsimaiden liittolaiseksi.]

PKK:n arvioidaan värvänneen viimeisen kahden vuoden aikana 2000 uutta sissiä. Se ei kuitenkaan ole saanut koulutettua näitä kaikkia, minkä vuoksi järjestön taisteluvalmius ei ole paras mahdollinen. PKK on myös siirtänyt joukkojaan pois Kandil-vuorelta, jonne on jäänyt enää sen päämaja ja muutaman sadan taistelijan joukko (Milliyet 26.7.2006; Zaman 25.7.2006). Çitlioğlun mukaan PKK on Irakissa jakautunut kahteen haaraan, joista toiset ovat Murat Karayılanin ja toiset Cemil Bayikin seuraajia. Myös aseellisen siiven johtoon kuuluva Bahoz Erdal on alkanut toimia itsenäisemmin.

Turkissa laillinen Demokraattinen yhteiskunta -puolue (DTP) piti kesäkuussa puoluekokouksen, jossa se siirtyi kaksoisjohtajuudesta yhden johtajan malliin. Kokouksessa entinen puheenjohtaja Tuğluk ilmoitti, ettei puolue voi ottaa etäisyyttä PKK:hon. PKK:ta verrattiinkin IRA:han ja ETA:an, ja paikalla oli edustajia Pohjois-Irlannista sekä Baskimaasta. Kokouksen jälkeen Ahmet Türk jatkaa ainoana puheenjohtajana. Leyla Zana, joka oli aiemmin tavannut Masud Barzanin Irakissa, ei osallistunut DTP:n kokoukseen huolimatta kutsusta. (Milliyet 26.6.2006; BİAnet 26.6.2006.) DTP:n edustajat olivat toukuun lopulla käyneet Irakissa tapaamassa PKK:n paikallisen haaran PÇDK:n edustajia.

Irakissa Libanonin tilanne ja pelko Turkin hyökkäyksestä ovat saattaneet vaikuttaa viranomaisten toimiin. Ensin heinäkuussa KDP:n joukot tutkivat PÇDK:n toimiston Arbilissa (Milliyet 4.7.2006) ja elokuun alussa Talabani ilmoitti Irakin tekevän kaikkensa estääkseen PKK:n Irakista käsin tekemät iskut (Milliyet 3.8.2006). Elokuun puolivälissä Arbilin lentokentällä pidettiin kaksi PKK:n jäsentä, jotka olivat matkalla Saksaan (Milliyet 17.8.2006). Barzani on myös uutislähteiden mukaan värvännyt PKK:n jättäneitä taistelijoita ja on muodostamassa heistä omaa yksikköään (Zaman 7.8.2006).

Toisaalta PKK avasi tiedotustoimiston Bagdadiin, joka kantaa nimeä ”Kulttuurikeskus Abdullah Öcalan”, ja Pohjois-Irakissa murhattiin PKK:sta PWD:hen siirtynyt Ramazan Toptaş, alias Sarı İbrahim (Milliyet 4.8.2006, CNN-Türk 12.7.2006).

Iranissa yhteenotot PKK:n sikäläisen haaran, PJAK:n, ja viranomaisten kanssa ovat jatkuneet. Lisäksi Iran iski elokuussa taas Irakiin, ja joidenkin lähteiden mukaan Murat Karayılan olisi ollut haavoittuneiden joukossa (Milliyet 23.8.2006). Hän oli juuri aiemmin antanut paljon huomiota saaneen haastattelun, jossa hän sanoi PKK:n tulevan alas vuorilta (ts. laskevansa aseet), jos Abdullah Öcalan vapautetaan ja Turkki pyrkii demokraattiseen ratkaisuun [PKK:n kanssa]. Jos taas Turkki hyökkää Irakiin, PKK tekee siitä suon, jonne Turkin armeija on joutuva (Yeni Özgür Politika 4.8.2006; Milliyet 4.8.2006). Karayılanin haavoittumisesta kertonutta juttua seuraavana päivänä julkaistiin uutinen, jossa hän kertoi olevansa keskusteluyhteydessä Yhdysvaltain edustajien kanssa (Milliyet 24.8.2006).

Kurdistanin Vapauden Haukat -järjestö (TAK) teki kesäkuussa neljä henkeä vaatineen iskun ravintolassa Manavgatin putouksilla lähellä Antalyaa. Kuolleista kolme oli ulkomaalaisia turisteja. Järjestö näyttää muutenkin

aktivoituneen kesäkuukausina. Se on ottanut vastuun useista tuhotöistä eri tuotantolaitoksissa. Elokuussa se ilmoitti olevansa useiden Turkissa riehuneiden metsäpalojen takana. Antalyan pommi-iskun lisäksi TAK räjäytti kaksi pommia Adanassa 5.8., joista jälkimmäinen haavoitti useita ensimmäisen pommin räjähdyspaikalle tulleita – kuolonuhreilta kuitenkin säästyttiin. Elokuun 14. päivä pommi räjähti Istanbulissa turistien suosimassa Sultanahmetin kaupunginosassa, mutta järjestö oli varoittanut iskustaan. Seuraava pommi räjähti Sultanahmetissa jo seuraavana päivänä.

20.8.06 antamassaan tiedotteessa TAK muistuttaa internetissä julkaisemistaan ohjeista, joissa opastetaan taktiikassa ja mm. sabotaasissa. Toistaiseksi tämä ei vielä näytä tuottaneen tuloksia ja toiminta on ollut perinteiseen malliin järjestön koordinoimaa. (AFP, al-Jazeera.net, BIANet, CNN-Türk, Daily Star, Milliyet, Radikal, TAK, Yeni Özgür Politika, Zaman, Özgürlük)

Adanassa räjähti perjantaina 25.8.06 kaksi pommia ja iskuissa loukkaantui neljä henkilöä ja lisää seurasi sunnuntaina. Istanbulin Bağcılarissa loukkaantui kuusi henkeä kadun varteen jätetyn pommin räjähtäessä. Pahempaa tuhoa nähtiin Marmaroksen rantakohteessa, kun kolmen pommia haavoitti 21 henkeä. Loukkaantuneista kymmenen oli brittituristeja. Marmaroksen tapauksessa pääosa vahingosta aiheutui minibussiin sijoitetun pommin räjähdetyä. Kaksi muuta pommia oli sijoitettu roskapönttöihin.

Maanantaina 28.8. pommi-iskun kohteeksi joutui Antalyan keskusta. Antalyan isku aiheutti pommikampanjan ensimmäiset kuolonuhrit, kun neljä henkeä sai surmansa kymmenien loukkaantuessa.

TAK on ilmoittanut olevansa viime päivien iskujen takana, minkä lisäksi se on syyllistynyt sabotaasiin Kocaelin kaupungissa Istanbulin tuntumassa. Iskusarja on TAK:n huomattavin operaatio ja se on ylittänyt kevyesti myös kansainvälisen uutiskynnyksen.

Miksi TAK iski nyt ja näinkin näyttävästi? Yksi mahdollinen syy voi olla PKK:n 25. elokuuta julkaisema tulitaukoehdotus, jossa se asettaa ehtoja Turkin valtiolle. Viime päivien iskut voidaan nähdä osoituksena siitä, mitä voi tapahtua, jos Turkki ei taivu esitettyihin vaatimuksiin: PKK:lla on kyky ja tahtoa iskeä myös pehmeisiin kohteisiin, mikä väistämättä johtaisi tilanteen eskaloitumiseen ja siitä kärsisi Turkille niin tärkeä turismi.

Jos tarkoituksena on ollut uhkailu, PKK on saattanut laskea seuraukset väärin. Turkin puolustusvoimain komentaja Büyükanıt ehti jo maanantaina todeta, että yksi hänen tärkeimmistä tehtävistään on kukistaa kurdiseparatismi. Tämä voi merkitä iskua Irakiin, mutta se tuskin poistaa iskujen uhkaa Länsi-Turkissa, jossa PKK:lla näyttää olevan valmius terrorisotaan.

PKK:n esityksen mukaan Turkin täytyy ilmaista valmiutensa vuoropuheluun ja pysäyttää hyökkäykset PKK:ta vastaan sekä lopettaa vangitun Abdullah Öcalanin eristys. Vastineeksi PKK aloittaa tulitauon ja on valmis keskustelemaan demokraattisesta ratkaisusta. Takaraja näiden ehtojen täyttämiseksi on 1. syyskuuta, kansainvälinen rauhanpäivä.

Jos edellä mainitut ehdot täyttyvät, PKK on esittänyt jatkon tiekartaksi seuraavaa:

1. Kurdi-identiteetin tunnustaminen sekä perustuslaillinen suoja eri identiteeteille Turkin kansalaisuuden alla.

2. Esteiden poistaminen kurdin kielen ja kulttuurin opettamiselta ja kehittämiseltä. Kurdin kielen nimeäminen viralliseksi kieleksi Kurdistanin alueella.
3. Järjestäytymisen ja sananvapaus. Tasa-arvoa rajoittavien kohtien poistaminen perustuslaista.
4. Sovitteluprosessin aloittaminen, jonka tavoitteena on molemminpuolinen anteeksianto. Yleinen armahdus PKK:n jäsenille ja poliittisten oikeuksien palauttaminen heille.
5. Ylimääräisten armeijan yksiköiden vetäminen Kurdistanista, paluumuuton tukeminen ja kyläkartijajärjestelmän lakkauttaminen.
6. Yhdessä tehtävä aikataulu [PKK:n] aseistariisunnalle ja paluulle yhteiskuntaan.

Muuten PKK:n tiedote toistaa vanhaa mantraa siitä, kuinka PKK on kurdien ääni ja se tarjoaa rauhaa kurdien lisäksi koko Lähi-idälle. Siinä myös varoitetaan Turkia ja Yhdysvaltoja hyökkäämästä PKK:n kimppuun. (Milliyet, BBC, HPG.)

LÄHI-ITÄ JA POHJOIS-AFRIKKA

MAROKKO

Marokon viranomaiset sanovat pidättäneensä 56 ihmistä. Sisäministeriön mukaan pidätetyt olivat suunnitelleet iskuja turisteja ja valtion instansseja vastaan. Vangittujen joukossa oli sotilaita, poliiseja ja ainakin neljä naista. Pidätetyt kuuluvat ryhmään nimeltä Jama'at al-Ansar al-Mahdi (Mahdin seuraajien yhteisö), joka on entuudestaan viranomaisille tuntematon terroristijärjestö. Pidätykset ovat viimeisin osoitus Marokon hallituksen julistamasta terrorismin vastaisesta kampanjasta, joka käynnistyi 9/11 -iskujen jälkiaalloissa ja kiristyi entisestään vuoden 2003 Casablancan itsemurhapommitusten jälkeen. Analytikoiden mukaan naisten rooli on luultavammin ollut taloudellisen tuen kerääminen, ja on selkeä osoitus siitä, että radikaali islamismi Marokossa vetää puoleensa ihmisiä aiempaa laajemmalla sektorilla.

Pidätetyn ryhmän johtaja on entinen vanki, joka istui vankilassa epäiltynä kytköksistä salafilais-jihadisteihin. Jama'at al-Ansar al-Mahdin johtaja keräsi ympärilleen radikalisoituneita muslimeja ja koulutti heitä armeijan entisten räjähdysaine-eksperttien avulla pommien rakentamiseen ja käyttöön. Suunnitelmiin kuului turistien ja valtion strategisiin kohteisiin suunnattujen iskujen lisäksi salamurhata korkean profiilin valtion virkamiehiä. Poliisi takavarikoi kotietsinnöissä räjähdysaineita, viestintälaitteita ja propagandamateriaalia. Poliisien takavarikoiden dokumenttien mukaan suunnitteilla oli rahakuljetusten ja pankkien ryöstöjä toiminnan rahoittamiseksi. Sisäministeri Chakib Benmoussa on rohkaissut kansalaisia tukemaan valtion terrorismin vastaista kampanjaa kaikin keinoin, mutta samaan aikaan ihmisoikeusjärjestöt ovat vyöryttäneet valtion hartioille syytöksiä ihmisoikeusrikkomuksista, viattomien pidättämisestä ja vankien kiduttamisesta. Marokon sisäministeriö on kiistänyt syytökset. Valtio on myös aiemmin tänä vuonna todennut pysäyttäneensä 50 terroristisuunnitelmaa ja pidättäneensä 2000 epäiltyä terrori-iskuista tai niiden suunnittelemisesta. Valtiolla on vankiloissaan ainakin 3 000 ihmistä epäiltynä

terrorismista tai sen tukemisesta. (Aljazeera.net 1.9.2006; Aljazeera.net 4.4.2006; BBCNews, 8.8.2006; Maghreb Arabe Presse, 25.8.2006.)

Marokon hallitus on ylläpitänyt varsin kovaa kampanjaa maan islamilaisia järjestöjä vastaan. Kesäkuussa se pidätti 500 maan suurimman islamilaisen oppositioryhmän al-Adl wal-Ihsanen jäsentä. Moni jäsen joutui poliisin pahoinpitelemäksi, kun järjestö siirsi rekrytointitoimintaansa sen perinteisten alueiden, yliopistojen ja moskeijoiden, lisäksi kaduille ihmisten sekaan. Valtion ja oppositioryhmän yhteenotot ovat olleet varsin säännöllisiä, al-Adl wal-Ihsanen perustaja Abdessalam Yassine vietti kymmenen vuotta aina vuoteen 2000 asti kotiarestissa maan monarkian arvostelemisesta. Maan suurin islamilainen ryhmä, joka koostuu noin 250 000 jäsenestä, haluaisi nähdä Marokon muuttuvan islamilaiseksi valtioksi, jota hallittaisiin shari'an mukaisesti. Ryhmä kuitenkin sanoo vastustavansa väkivaltaa vaikuttamisen keinona. (Aljazeera.net; 15.6.2006.)

ALGERIA

Algerian hallituksen tarjoama kuuden kuukauden jakso, jona islamistimilitantit saattoivat antautua, päättyi maanantaina 11.9.06. Militanteille on luvattu immuniteettisuoja syytöksiä vastaan, mikäli he eivät ole kytkeytyneet mihinkään erittäin vakavaan rikolliseen toimintaan, kuten massamurhiin, raiskauksiin tai pommituksiin. Pääministeri Abdelaziz Belkhadem maan liberaalipuolueesta antaisi ääriyhmittymille lisää aikaa antautua. Hallituspaikkojakin omaava islamilainen puolue MSP (Liike rauhallisen yhteiskunnan puolesta) on kuitenkin pitänyt annettujen aikarajojen noudattamista tärkeänä. Aselevon aikaansaamiseksi sekä konfliktin uudelleensyntymisen kannalta on kuitenkin tärkeää, että antautuvalle osapuolelle rauha on tyydyttävä. Liian kovien rangaistusten ja maksimaalisten vankeustuomioiden uhatessa islamistitaistelijat tuskin antautuisivat. Algerian islamistimilitanteilla on myös suhteellisen paljon tukijoita, joten koko väestö tuskin nielisi helpolla rankkoja tuomioita antautuville militanteille.

FIS:n (Islamilainen pelastusrintama) entisen aseellisen siiven johtaja Madani Mezrag on pitänyt tärkeänä, että armahdusaikaa pidennetään. Mezragin mukaan yleinen armahdus islamilaisille militanteille on ratkaisu Algerian kriisiin. Entisen aseellisen siiven johtaja neuvotteli itse ryhmänsä antautumisen vuonna 1997. Madani Mezrag uskoo immuniteettisuojan syytöksiltä johtavan useiden ryhmien jatkamista toimintaansa laillisesti politiikan kentällä. Algerian islamistinen kansannousu alkoi 1992, kun hallitus pelätessään Iranin mallin mukaisen valtion syntyä, kumosi FIS:n vaalivoiton. Järjestö kiellettiin ja sen seurauksena tuhannet algerialaiset vastasivat kutsuun pyhään sotaan valtiota vastaan.

Kuusi kuukautta kestänyt syytössuoja militanteille on osa valtion pyrkimystä eheyttää maan tilannetta ja lopettaa 15 vuotta raivonnut poliittinen väkivalta. Monet tahot uskovat maan presidentin jatkavan armahdustarjouksen aikarajaa. Tähän mennessä 250-300 militanttia on antautunut valtion tiedonannon mukaan ja vankiloista on vapautettu yli 2000 entistä kapinallista. Algerian salafilainen taisteluryhmä, GSPC, on hylännyt tarjouksen. GSPC on kuitenkin varsin marginaalinen ryhmittymä. (Aljazeera.net 29.8.2006; BBC News, 29.8.2006.)

EGYPTI

Viisi epäiltyä al-Qaidan jäsentä piileskelee Egyptin viranomaisten mukaan Siinain vuoristoisella alueella ja suunnittelee terroristi-iskuja Egyptiä vastaan. Epäillyt saapuivat maahan väärennetyillä passeilla. Israel nosti Siinain alueen terrorivaaran korkeaksi ja on kehottanut kansalaisiaan poistumaan alueelta. Egyptin poliisi uskoo epäiltyjen olevan maansa kansalaisia ja pelkää heidän suunnittelevan iskuja suosittuja turistikohteita, Sharm el-Sheikhin, Taban ja Dahabin kaupunkeja vastaan. Etsintäkuulutettujen miesten uskotaan myös pitävän hallussaan räjähdemateriaalia. (Aljazeera.net.)

Elokuun 19. päivänä Egyptin poliisi pidätti 17 Muslimiveljeskunnan jäsentä. Epäillyt jäsenet pidätettiin viranomaisten mukaan talosta Menoufian provinssissa, jossa he pitivät kokousta. Pidätetyt itse sanovat tulleen pidätetyksi Kairon pohjoispuolella, jossa he olivat yhdessä syömässä illallista. Aiemmin kesäkuussa Egyptin viranomaiset vangitsivat 37 veljeskunnan jäsentä Marsa Matrouhin rannikkokaupungissa. Valtion viranomaisten mukaan pidätetyt jakoivat propagandalehtisiä. Egyptin hallitus on kieltänyt Muslimiveljeskunnan ja pitää sitä laittomana organisaationa. Kuitenkin viime vaaleissa veljeskunnan jäseniä asettui ehdolle sitoutumattomina ja he saavuttivat 88 paikkaa 454-paikkaisessa eduskunnassa. Tämä tekee Muslimiveljeskunnasta maan suurimman oppositioyhtymän. Veljeskunnan puhemiehen Mohammed Osmanin mukaan Egyptin valtio pitää 600 sen jäsentä vankilassa syyttämättä heitä mistään. Muslimiveljeskunta on perustettu jo 1928 ja sillä on mitä todennäköisemmin tuhansia jäseniä edelleen riveissään. (BBC News, 19.6.2006; MER Daily 21.6.2006; Aljazeera.net 19.8.2006.)

Al-Qaidan kakkosmiehen egyptiläinen Ayman al-Zawahiri väitti elokuussa, että egyptiläinen islamistinen järjestö Gama'a al-Islamiyya on liittynyt sen riveihin. Gama'a al-Islamiyya oli ennen Egyptin suurin aseellinen ryhmittymä ja se toteutti useita tappavia iskuja egyptiläisiä sekä turisteja kohtaan. Esimerkiksi Luxorissa surmatut 57 ihmistä, joista suurin osa oli ulkomaalaisia turisteja, joutuivat järjestön asemiesten uhreiksi. Vuonna 1999 järjestö solmivat aselevon ja monet sen johtajista irtisanoutuivat väkivaltaisesta toiminnasta. Satoja Gama'a al-Islamiyyan jäseniä on vapautettu vankiloista sen jälkeen. Järjestön erään johtajan, Karam Zohdyn mukaan al-Zawahirin väitökset ovat puhdasta valetta. (BBC News 7.8.2006.)

EGYPTI JA KONFLIKTI LIBANONISSA.

Median luoma kuva Hizbollahin kukistamasta Israelin armeijasta on aiheuttanut kuohuntaa Egyptissä. Maan presidentti Hosni Mubarak totesi Hizbollahin toiminnan olevan puhdasta seikkailunhaluisuutta, mutta konfliktin pitkittyessä egyptiläiset alkoivat julkisesti asettua Hizbollahin tueksi. Myös maan monet poliitikot ovat kritisoineet Egyptiä siitä, että he eivät ole tukeneet arabitovereitaan sodassa Israelia vastaan. Konflikti tulee erityisen huonoon aikaan presidentti Mubarakille, joka on jo alkanut suuresta vastustuksesta huolimatta valmistella poikansa Gamalin nousemista maan presidentiksi. Egyptin vaalilait lähes varmistavat Gamal Mubarakin ehdokkaaksi asettumisen toukokuussa 2007. Varsinaisen uhan Hosni Mubarakin suunnitelmille tarjoavat maan parlamenttissakin istuvat muslimiveljeskuntalaiset. Muslimiveljeskunnan islamilainen luonne kuitenkin säilyttää kansainvälisen tuen Mubarakin puolella, ja

mahdollisesti viime aikaiset veljeskunnan jäsenten pidätykset ovat osa Mubarakin kampanjointia sitä vastaan.

Libanonin aselevon jälkeen presidentti Mubarak muistutti kansalaisia siitä, että Egypti ja sen sisäinen yhtenäisyys ajavat arabien yleisen yhtenäisyyden edelle. Mubarak puhui myös tuesta Libanonille, ei Hizbollahille, ja maa lähettikin Libanoniin humanitaarista apua. Egyptiläisten tuki Hizbollahille olisi itsestäänselvyys, ellei maa olisi sunnienemmistöinen. Perinteisesti Egypti on ollut vahva sunnalaisuuden sydänmaa ja mm. radikaalin salafismin syntysija. Yhtäläillä maa on aina kuitenkin ollut vahva arabinationalismin pesäpaikka ja tämä selittää laajan Hizbollahille suunnatun tuen tavallisten kansalaisten keskuudessa. Muslimiveljeskunnan johtaja, Muhammad Mahdi Akef julisti järjestön olevan valmis kouluttamaan ja lähettämään 10'000 vapaaehtoista taistelemaan Libanoniin Israelia vastaan. Veljeskunta myös kehotti kaikkia muslimeja lähettämään materiaalista apua Libanoniin sekä tarjoamaan henkisen tukensa. Muslimiveljeskunta myös irtisanoutui Saudi-Arabian uskonnollisten johtajien Hizbullahin vastaisista julistuksista.

Jännitteet Muslimiveljeskunnan ja hallituksen välillä olivat varsin kireät jo ennen Libanonin konfliktia. Veljeskunta syyttää hallitusta pyrkimyksestä muuttaa presidenttiys perinnölliseksi. Järjestön jäseniä pidätettiin valtavat määrät viime maaliskuussa järjestetyn mielenosoituksen yhteydessä. Myös muutamat muut poliittiset liikkeet Egyptissä ovat yhtyneet Muslimiveljeskunnan hallituksen Libanonin politiikan vastaiseen kritiikkiin.

Egyptin valtio haluaa välttää Israelin terrorismin vastaisen sodan päätökijää, Yhdysvaltoja suuttuttavat julkiset toimet tai julistukset. Yhdysvaltain taloudellinen ja sotilaallinen tuki Mubarakille on elinehto hänen valtansa säilyttämiselle. (Jamestown Foundation, TF, 6.9.2006.)

KESKI- JA ETELÄ-AASIA

AFGANISTAN

Al-Qaidan kakkosmies Ayman al-Zawahiri kannusti afgaaneja nousemaan Yhdysvaltoja ja Afganistanin hallitusta vastaan viimeisimmässä videonauhassa, joka ilmestyi 22.6.06. Kyseessä oli kuudes Zawahirin videoviesti tämän vuoden aikana. ”Kutsun erityisesti kaikkia Kabulissa olevia muslimeja ja laajemmin kaikkia afgaaneja vastustamaan vääräuskoisten voimia, jotka valloittavat muslimimaita.” Kolmen ja puolen minuutin mittainen videoviesti nauhoitettiin ilmeisesti päivää myöhemmin toukokuun 29. päivänä tapahtuneesta onnettomuudesta, jossa amerikkalainen sotilasrekka törmäsi useisiin autoihin Kabulin keskustassa surmaten viisi ihmistä. Onnettomuus johti länsivastaisiin mellakoihin ja 20 ihmisen kuolemaan. Kyseessä oli verisin mellakka Kabulissa sitten Taliban-hallinnon kaatumisen.

Heinäkuun viimeisenä päivänä NATO otti virallisesti vastuun kuudesta Afganistanin eteläisestä provinssista Yhdysvaltojen johtamalta koalitiolta. Kuukausi vastuunvaihdon jälkeen noin 20 NATO-sotilasta on kuollut ja noin 80 haavoittunut taisteluissa näissä eteläisissä provinssissa. Ennen vahdinvaihtoa kapinalliset kiihdyttivät iskujaan koalitiota ja hallitusta vastaan. Yhdysvaltojen johtaman operaatio ”Mountain Thrustin” aikana yli tuhat talibania ja al-Qaidan taistelija sai surmansa. Operaation tarkoituksena oli parantaa etelän

turvallisuustilannetta mahdollisimman helpon vahdinvaihdoksen mahdollistamiseksi. Tässä suhteessa viholliselle tuotetuista tappioista huolimatta operaatio ei ollut menestys: iskut ovat kiihtyneet ja turvallisuustilanne on heikentynyt alueella. Afganistanin puolustusministerin Abdurrahim Wardakin mukaan kiihtyneiden hyökkäysten tarkoituksena on testata NATO:n päättäväisyyttä, järjestön voimakkuutta ja sitoutumista Afganistanin vakauttamiseen.

Vastuun siirtymisestä lähtien NATO:n komentajat ovat kantaneet huolta siviilitappioista operaatioissaan. NATO:n komentajan David Richardsin mukaan NATO on perunut kolme operaatiota siviilitappioiden välttämiseksi. Vaikka siviiliuhrien välttäminen on äärimmäisen tärkeää, NATO:n on kuitenkin pidettävä talibaneihin kohdistuvaa painetta yllä. NATO:n menestys riippuu paikallisten shura-neuvostojen johtajien tuesta sekä hyvin toimivasta yhteistyöstä afgaaniviranomaisten kanssa. Suurin osa talibaneista on afgaaneja ja shura-neuvostojen johtajilla ja malikeilla on kyky vaikuttaa näihin. Osa shura-neuvostojen puheenjohtajista ja kyläpäälliköistä tukee talibaneja, koska hallitus on ryhtynyt tuhoamaan unikkopeltoja, etelän provinssien pääelinkeinoa. Lisäksi se, että Afganistanin hallitus ei kykene puolustamaan kyläpäälliköitä ja shura-neuvostoja talibaneilta, on johtanut siihen, että nämä pelosta tukevat talibaneja eivätkä uskalla tehdä yhteistyötä hallituksen kanssa.

Osa kapinallisista operoi Pakistanin puolelta, jossa heitä tukevat islamistipuolueet kuten Jama'at-i Islami. Pakistanin presidentin Pervez Musharrafin asema ei ole kadehdittava. Vaikka hän ei halua tukea talibanien kapiointia, hän ei voi suoraan haastaa maan sisäpolitiikassa vaikutusvaltaisia islamisteja näiden tärkeimmillä tukialueilla. NATO ei voi lähtökohtaisestikaan olla voitokas Afganistanissa ellei Pakistanin puolella rajaa Pakistanin hallitus aktiivisesti taistele talibaneja ja näiden pakistanilaisia tukijoita vastaan.

NATO:n on tehtävä yhteistyötä malikien ja shura-neuvostojen kanssa talibanien taltuttamiseksi. Samanaikaisesti NATO:n joukkojen on toimittava aggressiivisemmin joukoillaan Helmandissa, joka on nykyisen kapiointin keskus. (JF, TF, 3:33, 22.8.06.)

Helmand on läpi kesän ollut kiivaiden taisteluiden näyttämönä: heinäkuun 16. päivänä joukko talibaneja valtasi Gamserin kaupungin lähellä Pakistanin rajaa ja seuraavan päivänä talibanit ajoivat pakosalle poliisivoimat Naway-e Barakzaista, Gamserin kaupungista pohjoiseen sijaitsevasta kylästä. Menetettyään Gamserin ja Naway-e Barakzain pariaksi päiväksi talibaneille afgaanijoukot, ISAF:in tukemina, valtasivat ne takaisin tuottaen talibaneille raskaita tappiota. Tästä huolimatta talibanien hyökkäys osoitti näiden pyrkivän pitämään valloittamiaan alueita hallussaan. (RFE/RL 18.7.06.)

PAKISTAN

Pakistanin viranomaiset pidättivät 24 Tehrik-e Nafaz-e Shariat-e Mohammadin (TNSM, Muhammedin lain voimaansaattamisen liike) aktivistia sen jälkeen kun nämä polttivat sähkölaitteita, cd-levyjä ja televisioita Manglawarassa ja Charbaghissa. TNSM:n aktivisteja avusti paikallisväestö, joita uskonoppineet olivat kehottaneet osallistumaan julkiseen polttorovioiden järjestämiseen. TNSM:n perusti maulawi Sufi Mohammad, yksi Jama'at-e Islamin johtohahmoista 1980-luvulla. Yhdysvaltojen Afganistaniin tekemän intervention jälkeen organisaatio heikkeni. Vuoden 2006 ensimmäisen puoliskon aikana TNSM on jälleen aktivoitunut. TNSM:n uudelleenherääminen saattaa lisätä epävakautta

Pakistanin heimoalueilla. Hallituksen toimet TNSM-liikettä vastaan on osoitus hallituksen huolestumisesta liikkeen vaikutusvallan kasvusta. (JF, TF, 3:32, 15.8.06.)

Viranomaisten onnistui lisäksi pidättää viime maaliskuussa Karachissa Yhdysvaltojen konsulaattia vastaan tehdyn terrori-iskun tekijöitä. Iskussa kuoli amerikkalaisdiplomaatti David Foy kolmen muun henkilön lisäksi. Viranomaiset ilmoittivat pidättäneensä kahdeksan Jaish-e Muhammed -terroristiliikkeen ja al-Qaidan jäsentä. Kaksi pidätettyä al-Qaidan jäsentä nimettiin Anwar ul-Haqiksi ja Usman Ghaniksi. Pakistanin turvallisuusviranomaisen mukaan miehillä ei ollut yhteyttä paikallisiin terroristiliikkeisiin. Miehet olivat taistelleet Afganistanissa. Viranomaisten mukaan autopommissa käytetyt räjähteet olivat Waziristanista. Iskussa käytettiin C-4 -räjähdettä. Viranomaisten mukaan iskun pääsuunnittelija oli Qari Zafar, joka edelleen on vapaalla jalalla.

Viimeisen kahden vuoden ajan presidentti Pervez Musharraf in murheenkryyninä on ollut Balutšistanin provinssi, jossa balutšinationalistit ovat hyökkäilleet kaasuputkia ja infrastruktuuria vastaan. Kesäkuussa balutšisissit räjäyttivät kaksi kaasuputkea Mastungin piirikunnassa: isku vaikutti kaasun jakeluun Quettan, Mastungin, Kalatin, Pashinin ja Ziaratin lääneihin. Turvallisuusviranomaiset löysivät samalta alueelta 14 pommia, joiden tarkoitus oli tuhota voimalinja. Pommihyökkäys tehtiin myös Quettaan johtavalla tiellä. Iskussa kuoli viisi ihmistä. Vaikka mikään ryhmä ei ottanut vastuuta iskuista, viranomaiset epäilivät iskuista Balutšistanin vapautusarmeijaa (BLA). (JF, TF, 13.6.06.)

Hiljalleen eskaloitunut konflikti nousi kansainvälisten uutistoimistojen otsikkoihin elokuun viimeisellä viikolla, kun Pakistanin ilmavoimat 26.8.06 surmasivat balutšijohtajan ja pitkän linjan nationalistiesikuvan nawab Akbar Bugtin. Bugti oli yli 200'000 bugtiheimolaisen *sardar*, heimopäällikkö. Hän sai surmansa yhdessä 35 seuraajansa kanssa luolakompleksiin tehdyssä ilmahyökkäyksessä Bamboren vuoristossa Marrin heimoalueella.

Balutšistania pidetään Pakistanin provinseista köyhimpänä ja taikapajuisimpana. Pinta-alallisesti Pakistanin suurimmassa provinssissa asuu vain kuusi miljoonaa ihmistä. Vertailun vuoksi todettakoon, että Karachin miljoonakaupungissa elää yli kaksinkertainen määrä ihmisiä kuin koko Balutšistanissa. Balutšistanin tärkeys Pakistanin hallitukselle piilee kuitenkin alueen mineraali- ja kaasuvaroissa: Balutšistan on Pakistanin tärkein kaasuntuottaja. Lisäksi alue sijaitsee geopolitiittisesti edullisella paikalla. Pakistanin hallitus suunnittelee syvämerisataman rakennuttamista Gwadariin ja tiehanketta, joka yhdistäisi sen Afganistanin kautta koko Keski-Aasiaan. Suunnitelmien myötä Balutšistan on noussut uuteen arvoon niin Pakistanin kuin myös naapurimaiden kannalta.

Vuosikymmenien ajan balutšit ovat olleet tyytymättömiä keskushallitukseen, syyttäen sitä alueen alikehittämistä ja alueen kaasuvarojen ottamisesta haltuun ilman että Balutšistan hyötyisi saaduista voitoista. Lähes kahdeksankymmentävuotias nawab Akbar Bugti yhdisti 1600-luvun sissitaktiikoita moderneihin aseisiin. Lähellä heimonsa vuoristoista piilopaikkaa toinen heimopäällikkö, nawab Khair Baksh (myös muodossa Bux) on taistellut samanlaista sissisotaa turvallisuusvoimia vastaan Kohlun piirikunnassa. Yhteinen taistelu balutšien laajempien itsemääräämisoikeuksien ja taloudellisten resurssien puolesta sekä Pakistanin armeijan alueelle perustettavia tukikohtia

vastaan yhdisti näitä muuten omavaltaisia ja itsenäisiä heimopäälliköitä. Bakshin kuusi poikaa johtavat marrien heimosotureita, jotka ovat järjestäytyneet Balutšistanin vapautusarmeijaksi (BLA).

Kolmas vaikutusvaltainen balutšien heimopäällikkö, entinen pääministeri Ataullah Mengal ei ole sekaantunut aseelliseen taisteluun, mutta on antanut nationalisteille ideologisen ja poliittisen tukensa. Näille kolmelle nationalistijohtajalle valtion isot projektit, kuten tieverkoston laajentaminen ja Gwadarin satamasuunnitelma ovat alistamisen muoto, valtion intressien ajamista tavalla, joka ei kuitenkaan hyödytä Balutšistania. Presidentti Musharrafin mukaan heimopäälliköt ovat ”kehitysvastaisia”. Presidentin mukaan projektit tulevat tuomaan vaurautta ja hyvinvointia alueelle ja päättämään ikivanhat heimomekanismit, jotka pitävät vallan heimopäälliköiden käsissä. Hallituksen silmissä Bugti oli laitton sotilaskomentaja, joka ylläpiti satojen heimosoturien yksityisarmeijaa.

Balutšistanin paikallisella kapinoinnilla on myös kansainvälispoliittinen syvyys. Presidentti Musharraf on syyttänyt balutšisissejä ulkopuolisten valtioiden etujen ajajiksi. Korkea-arvoisten pakistanilaisviranomaisten mukaan balutšisissejä tukee ”enemmän kuin yksi valtio”, jotka vastustavat Gwadarin sataman perustamista peläten sen muodostuvan tärkeäksi kauppasatamaksi Keski-Aasian maille ja Kiinalle [erityisesti Venäjä ja Iran]. Erään nimettömänä pysyttelevän viranomaisen BBC:lle antaman tiedon mukaan yksi tällaisista maista olisi jopa ”maa, johon Pakistanilla on ystävälliset suhteet, mutta joka pelkää menettävänsä asemansa alueen tärkeimpänä kauppasatamana” [tarkoittanee Arabiemiraatteja]. Syyttävä sormi on Pakistanissa kuitenkin osoitelut vähemmän piilotetusti Afganistanin ja Intian suuntaan. Pakistanin armeija on syyttänyt Intiaa balutšikapinallisten aseistamisesta ja rahoittamisesta sekä Afganistania siitä, että balutšisissit ovat saaneet koulutusta Afganistanin hallitsemattomilla vuorilla. Kumpikin maa on jyrkästi kiistänyt nämä syytökset, vaikka Afganistanin parlamentin jäsenet tuomitsivatkin Bugtin kuoleman kovanasaisesti. Kriittisesti presidentti Musharrafiin suhtautuva ja PPP:tä sympatisoiva lehtimies Ahmed Rashid on arvioinut Balutšistanin kapinoinnin kiihdyttävän Pakistanin ja Intian välistä ”varjosotaa”, jota käydään valtioiden tukemien terroristiliikkeiden kautta.

Ahmed Rashidin mukaan provinssien nationalismi on kautta Pakistanin historian ollut sotilashallituksia uhkaava tekijä. Rashidin mukaan paataanationalismi on Pakistanin heimovyöhykkeellä muotoutunut poliittiseksi islamismiksi, ns. ”talibanismiksi”. Bugtin surmaamisella Rashid arvioi Pakistanin armeijan saavuttaneen sen, että nyt balutšien suuri enemmistö vastustaa ja vieroksuu entistä enemmän Pakistanin hallitusta. Rashidin mukaan presidentti Musharraf on aliarvioinut pahasti balutšinationalismin sitkeyden.

Bugtin kuolema ja hautajaiset laukaisivat väkivallan aallon, jossa surmansa sai kuusi ihmistä poliisin ja mielenosoittajien välisissä yhteenotoissa. Poliisit pidättivät satoja mielenosoittajia. Bugti haudattiin kotikaupunkiinsa Dera Bugtiin hänen perheensä vaatiessa hautausta provinssin pääkaupunkiin Quettaan. Hautajaisiin osallistui 10'000 ihmistä, joiden hajottamiseen poliisin oli käytettävä hautajaisten lopuksi kyynelkaasua ja varoituslaukauksia. (BBC News 26.8.06, 30.8.06, 1.9.06, RFE/RL 29.8.06.)

ITÄ- JA KAAKKOIS-AASIA

THAIMAA

Pommi-iskujen sarja ravisutti Etelä-Thaimaan Jalan provinssia ja sen pääkaupunkia Jalaa, kun 21 pankkeihin jätettyä pommia räjähti samanaikaisesti surmaten kaksi ja haavoittaen kymmeniä muita. Pommit oli kätkeyty roskakoreihin ja puhelinkoppeihin. Ne räjäytettiin kännykän soitolla. Iskuista syytettiin Pattanin muslimikapinallisia, jotka ovat kaksi vuotta kestäneen terrorikampanjansa aikana surmanneet lähes 1300 ihmistä. Kesäkuussa vähintään 40 kotitekoista pommia räjähti eripuolilla Thaimaan kolmea eteläisintä provinssia. (BBC News 31.8.06.)

Elokuun alussa yhtenä yönä Etelä-Thaimaassa tehtiin yli 100 terroritekoa, pääosin pommi-iskuja ja tuhopolttoja. Nimettömän pysytelleen turvallisuusviranomaisen mukaan iskujen tekoon olisi voinut osallistua jopa 700-1000 ihmistä. Iskujen määrästä huolimatta ihmisuhreja oli vain vähän: iskut olivat pääosin polttopulloiskuja, puhelinkoppien, bussiasemien ja puhelintolppien tuhoamisia. Hallitus vastasi iskuihin lähettämällä kolmen provinssin alueelle 30 lisäkomppaniaa. Alueella on jo ennestään 20'000 sotilasta. Määrä vastaa koko Afganistanissa olevien kansainvälisten rauhanturvaajien määrää. Elokuun ensimmäisen päivän pommi-iskua edelsi kesäkuun 15. päivän pommi-iskulta, jonka aikana 74 pommia räjähti eri puolella eteläistä Thaimaata. (JF, TF, 3:31, 8.8.06.)

AFRIKKA

SOMALIA

Neue Zürcher Zeitung julkaisi kattavan artikkelin Mogadishun ja Somalian tilanteesta otsikolla ”Mogadishun uudet herrat menestyksensä yllättämiä”. Artikkelissa NZZ raportoi islamistien hallitsevan ilman ihmeellisempää suunnitelmaa maan pääkaupunkia, samalla kun klaanien alaryhmien välillä on uusia jännitteitä. Šeikki Sharif Ahmed on ”Islamilaisen toimeenpanokomitean” puheenjohtaja. Hänen mukaansa Somaliassa on edessään ”loistava tulevaisuus”, mutta ennen sitä maalla on kaksi ongelmaa ratkaistavanaan: Ensimmäinen ongelma ovat Etiopian joukot Somalian maaperällä.

Toinen ongelma on ulkomaisen avun tarve maan jälleenrakentamiseksi. Jälkimmäisen toteutumista heikentää se, että kukaan ei näytä tietävän, mitä islamisteilla on mielessä. Islamistien shari'a-tuomioistuimien liitto yllättyi NZZ:n mukaan omasta voitostaan eikä islamisteilla ollut todennäköisesti valmiina näkemystä siitä, mitä vallan saannista seuraisi. Hajanaisen ICU:n maltillinen ja radikaalisiipi näyttää kuitenkin olevan NZZ:n mukaan yhtä mieltä kahdesta seikasta: länsimaisen liberaalidemokratian ja uskonnon ja valtion erottamisen vastustuksesta ja palavasta nationalismista, joka haluaa palauttaa Mogadishun hallintaan irralleen ajautuneet Pohjois-Somalian Somalimaan ja Puntlandin. Ääriainekset haluavat vielä lisäksi palauttaa Mogadishun hallintaan somalien asuttamat osat naapurimaista Etiopiasta, Keniasta ja Djiboutista. Islamistit ovatkin naapurimaitensa kanssa törmäyskurssilla, joka NZZ mukaan voi päättyä vain sotaan. Viha naapurimaata Etiopiaa kohtaan toimii

NZZ:n arvion mukaan kittinä, joka pitää Somalian islamistien maltilliset ja radikaalit elementit yhteisrintamassa.

Samaan aikaan suuren hawiye-klaanin sisällä on kasvavia jännitteitä alaklaanien välillä. Hawiye-klaanin eri ryhmät ovat hallinneet Mogadishua Siad Barren vallasta syöksemisestä lähtien. Sotilaallisesti ja taloudellisesti dominoivin ryhmä on ollut habr gedir -alaklaani, joka on toistuvasti ottanut yhteen vuosien saatossa kilpailevan alaklaanin, abgalien, taistelijoiden kanssa. Mutta myös habr gedirien sisällä on ollut taisteluita. Ayrit, joihin ääri-islamistien johtaja šeikki Hassan Dahir Aweys kuuluu, dominoi nyt sotilaallisesti shari'aa kannattavia puolisotilaallisia joukkoja. Tästä eivät kuitenkaan pidä saadit, jotka eivät halua menettää vaikutusvaltaansa. NZZ:n mukaan on edelleen avoin kysymys, pystyvätkö islamistit ylittämään etniset ristiriitansa.

NZZ:n mukaan länsimaiden tulee nyt miettiä, auttaako Somalian jälleenrakentamisessa vai jättääkö tämä tekemättä islamistien vuoksi. Valinta ei ole helppo: jos apua ei anneta, on todennäköistä että islamistien ääri-islam hyötyy tästä, koska nämä saavat tukensa somaliliikemiehiltä, somalien diasporalta ja Arabimaista. Somaliliikemiehet tukevat islamisteja, koska ICU on rauhoittanut tilanteen ja purkanut "tietulleja", mikä on helpottanut kaupankäyntiä. NZZ:n mukaan yksi vaikutusvaltaisimmista islamistien tukijoista on liikemies Abukar Oman Adan, joka on tienannut Mogadishun koillispuolella sijaitsevan el-Maanin sataman rahtausmaksuilla. Lisäksi Somaliassa kiertää huhuja, joiden mukaan Libya ja Iran tukevat radikaaleja. Länsimaiden jälleenrakennusapu voisi vastaavasti vähentää radikaalien kannatusta.

Toisaalta riskinä on se, että avusta huolimatta islamistit perustavat islamilaisen diktatuurin ja ovat yhteistyössä al-Qaidan terroristien kanssa. NZZ:n mukaan on tällä hetkellä erittäin vaikea ennustaa, mihin suuntaan islamistien löyhä liitto suuntautuu. Mogadishussa on valtaosa suhteellisen maltillisia islamisteja, kuten šeikki Ahmed, kun taas radikaalit islamistit, kuten šeikki Aweys, pysyttelevät joukkoinensa provinseissa, edeten kohti Puntlandia. NZZ:n mukaan tämä työnjako ei välttämättä ole sattumaa: kyseessä saattaa olla yritys näytellä maltillista länsimaisille katsojille, samalla kun radikaalit islamistit toimivat "takapiruina" ja miehittävät loppumaata. (NZZ 19.-20.08.06.)

On epäselvää, pystyykö Puntland, josta Somalian väliaikaishallituksen johtoon Etiopian ja sen länsimaisten tukijoiden ajamana valittu presidentti Abdullahi Yusuf oli kotoisin, vastustamaan joutumista seuraavaksi islamistien käsiin, minkä jälkeen vuorossa olisi Somalian ainoa demokraattisesti järjestäytynyt ja rauhallinen kolkka, Somalimaa. Somalimaan tunnustaminen itsenäiseksi ja sen tukeminen voisi padota Afrikan sarven talibanisoitumista.

SHABAB

Nairobilaisen journalistin Sunguta Westin mukaan Somaliasta saatujen tietojen mukaan ICU:n sisäinen ääriryhmä on järjestäytynyt uudeksi ryhmäksi nimeltä *Shabab* (arab. "nuoriso") joka kouluttaa radikaali-islamistien iskujoukkoa. Analyttikoiden mukaan kyseessä on ICU:n nuorten kannattajien "nuoriso-seura". Jäseniä pidetään vähemmän kouluja käyneinä ja dogmaattisempina islamisteina kuin vanhempia uskonoppineina. Osa jäsenistä on toiminut ulkomaalaisten "henkivartijoina" sekä palkkasotureina eri puolisotilaallisille joukoille.

Ryhmän johtaja näyttää olevan Adan Hashi Ayro, al-Qaidan Afganistanin-leirien kasvatti. Hänen vuonna 2003 perustamaansa ja johtamaansa puolisotilaallista joukkoa pidetään jihadistisena. Ayroa ja tämän komentamaa joukkoa pidetään vastuullisena sarjasta salamurhia ja hyökkäyksiä länsimaalaisia vastaan Somaliassa. Ayron joukon kerrotaan olleen keskeinen tekijä ICU:n menestyksessä sotapäällikköjä vastaan, jotka ICU:n puolisotilaalliset joukot ajoivat pois Mogadishusta kesäkuussa. Ayro on kasvattanut henkilökohtaista vaikutusvaltaansa Afganistanissa oppimiensa taitojen vuoksi. Ayro oli pieni tekijä aina siihen asti kun hänen taistelijansa häpäisivät 300:n italialaisen haudan Mogadishussa vuoden 2005 tammikuussa. Taustalla tälle teolle oli Ayron halu häpäistä oma klaaninsa, joka ei ollut suojellut häntä sotapäälliköitä vastaan. Kansainvälinen yhteisö on syyttänyt Ayroa neljän ulkomaalaisen avustustyöntekijän sekä kymmenen entisen somalipoliisin ja upseerin salamurhasta.

Etiopialaisen tutkimuslaitoksen edustajan Medhane Tadessen mukaan Ayron liike on hyvin radikaali ja brutaali. Tadessen mukaan liikkeen syntyhistorian taustalla on se, että ennen islamistien valtaantuloa šikki Hassan Dahir Aweys antoi vieraidensa, joista osa oli al-Qaidan jäseniä, suojaksi nuoria henkivartijoita. Vieraat vastaavasti saarnasivat näille ja vaikuttivat näiden maailmankuvaan. Tätä kautta henkivartijat radikalisoituivat vähitellen. Nuorien henkivartioiden joukkoon kuului myös Ayro, joka on Aweysin sukulainen. Somalilehtimiehen Abshir Warsamen mukaan ryhmän jäsenet ovat 20-30-vuotiaita. Taloudellista tukea ryhmä saa liikemiehiltä, jotka vastustavat Yhdysvaltojen tukemaa sotapäällikköiden liittoutumaa. Warsamen mukaan ryhmä tukee šikki Sharif Sheikh Ahmedia, ICU:n puheenjohtajaa. Somalianalytikoitten mukaan Ayroa ja hänen uutta ryhmäänsä ei voi sivuuttaa. Vaarana on, että mikäli Ayro riitaantuu ICU:n kanssa, hänellä on käytössään oma ääriliike joka voi kääntyä ICU:n maltillisia aineksia vastaan. (JF, TM, 3:31, 8.8.06.)

SUDAN

DARFUR

Vielä tammikuussa 2005 monet uskoivat, että Sudaniin oli saatu rauha, kun kapinallinen SPLA (Sudanese People's Liberation Army) allekirjoitti sopimuksen Khartumin hallituksen kanssa maan eteläosassa 20 vuotta jatkuneen sodan lopettamiseksi. Sopimusneuvotteluja johti SPLA:n karismaattinen johtaja, John Garang, joka kuoli muutamia kuukausia myöhemmin helikopteriturmassa. SPLA:n poliittinen siipi SPLM (Sudanese People's Liberation Movement) hallitsee nyt autonomista, joskaan ei itsenäistä, Etelä-Sudania.

Sudanin Darfurin alue on yksi lähihistorian pahimmista humanitäärisistä katastrofeista. Helmikuussa 2003 kapinallisjoukot ryhtyivät aseelliseen taisteluun syyttäen hallitusta alueen mustan väestön syrjimisestä ja arabiväestön suosimisesta. Kolme vuotta kestäneen konfliktin aikana noin 200'000 ihmisen uskotaan kuolleen pääosin hallitusta tukevan militian, janjaweedin, toimesta. YK toteuttaa parhaillaan Darfurissa maailman suurinta humanitääristä operaatiota. Sudanin hallitusta ja hallitusta tukevia arabijoukkoja syytetään sotarikoksista alueen mustaa afrikkalaisväestöä vastaan, joskaan YK ei halua puhua suoranaisesti kansanmurhasta. [Jos kansanmurha myönnettäisiin, tämä velvoittaisi myös voimatoimiseen väliintuloon.]

Toukokuun 5. päivänä yksi kolmesta SPLA:n kapinallisryhmittymän johtajasta, Minni Minnawi, allekirjoitti rauhansopimuksen Sudanin hallituksen kanssa. Sopimus syntyi länsimaisten diplomaattien avustuksella, mutta kaikki aikamäärät sopimuksen toimeenpanemiseksi ovat ylittyneet. Sopimuksen jälkeen taistelut Darfurissa ovat kiihtyneet ja kapinallisliikkeet taistelevat edelleen keskenään. Huonontunut turvallisuustilanne Sudanissa on johtanut pakolaisten määrän kasvuun ja paluumuuton hankaloitumiseen. Noin 2 miljoonaa ihmistä asuu jo pakolaisleireillä ulkomaisten järjestöjen avustuksen varassa.

YK on ilmaissut syvän huolensa Darfurin tilanteeseen liittyen. Britannia ja Yhdysvallat ovat ehdottaneet noin 17'000 miehen vahvuisen rauhanturvajoukon sijoittamista alueelle vuoden 2007 alussa. Epäselvyyttä on kuitenkin kaikissa joukon lähettämiseen liittyvissä asioissa. Vielä ei ole edes karotettu sitä, mitkä maat ylipäättään ovat halukkaita lähettämään alueelle joukkojaan. Myös joukon suuruutta voidaan pitää täysin riittämättömänä. Toistaiseksi rauhanturvaamista Sudanissa on harjoittanut Afrikan Unioni YK:n mandaatilla sekä YK (AMIS, UNMIS). Heinäkuussa Afrikan Unioni suostui jatkaamaan Darfurin rauhanturvaoperaatiota vuoden 2006 loppuun saakka YK:n toivomuksesta. 7000 AU:n sotilasta on sijoitettu laajalle alueelle pyrkimyksensä hillitä väkivaltaisuuksia. Alun pitäen Afrikan Unionin oli tarkoitus jo syyskuussa päättää tulitauon valvominen ja siirtää joukkonsa pois alueelta. Sudanin presidentti Omar al-Bashir on vastustanut YK joukkojen sijoittamista Darfuriin ja todennut, ettei Sudanista haluta toista kertaa ”siirtomaata”.

UGANDA

HERRAN VASTARINTA-ARMEIJA

Myös kapinallisliike LRA (Lord's Resistance Army), joka toimii Ugandassa, Sudanissa ja Kongon demokraattisessa tasavallassa, on viime vuosina ulottanut hyökkäyksensä myös Sudanin eteläosiin. Ennen kuin rauha solmittiin, Sudanin islamistinen hallitus tuki äärikristillisen LRA:n toimintaa ja salli sen pitää tukikohtia maassa sekä kannusti sitä taistelemaan SPLA:ta vastaan. Khartumin sotilaallinen tuki mahdollisti LRA:n taistelun jatkamisen Ugandan armeijaa vastaan, joka oli toiminut Etelä-Sudanissa vuodesta 2002 lähtien. Kymmenentuhannet ihmiset ovat kuolleet 20 vuotta kestäneen konfliktiin aikana kapinallisen LRA:n ja Ugandan hallituksen välillä ja noin 2 miljoonaa ugandalaista on joutunut pakenemaan kodeistaan.

Huolimatta heinäkuussa Etelä-Sudanin pääkaupungissa Jubassa aloitetuista rauhanneuvotteluista Ugandan hallituksen ja LRA:n välillä, hyökkäykset Sudanissa ovat jatkuneet. LRA:n kapinalliset, joille Ugandan presidentti Yoweri Museveni on luvannut armahduksen, eivät lähettäneet johtajiaan neuvotteluihin, vaikka ilmoittivatkin haluavansa allekirjoittaa rauhansopimuksen. Takarajaksi Ugandan hallitus on asettanut 12. syyskuuta 2006. Neuvotteluja on johtanut Etelä-Sudanin autonomisen hallintoalueen presidentti Riek Machar. Hän haluaa suojella alueensa väestöä väkivallalta ja saada kansainvälistä tunnustusta uudelle hallintoalueelle, joka muodostettiin, kun maan pitkä sisällissota päättyi viime vuonna. Osana rauhansuunnitelmaa sopimuksia kansanäänestyksen järjestämisestä itsenäisyyden saavuttamiseksi on tehty vuodelle 2011.

LRA:n johtajien haluttomuus osallistua neuvotteluihin johtuneesi siitä, että viittä LRA:n komentajaa epäillänsä sotarikoksista ja heitä halutaan kuul-la Haagin kansainvälisessä sotarikostuomioistuimessa. Tämä edellyttää kansainvälisen lain mukaan heidän vangitsemistaan. Harvoilla LRA:n 17-henkisestä delegaatiosta, joka saapui Juban neuvotteluihin, on taistelukokemusta ja monet heistä asuvat ulkomailla. Onkin yleisesti pohdittu sitä, onko heillä riittävästi arvovaltaa neuvotella piilottelevien johtajien puolesta. Rauhaneuvottelujen yhteydessä LRA vaatii, että Ugandan armeija pitäisi hajottaa, sillä se ei ole etnisesti tasapuolinen ja se on lojaali vain presidentille eikä koko kansakunnalle. Hallituksen neuvottelijat puolestaan vaativat tulitaukoa ja LRA:ta kotiuttamaan taistelujansa. Kapinallisten asialistalla on myös kansainvälisten tarkkailijoiden valvoma uuden armeijan rekrytointi, joka ottaisi huomioon alueellisen jaon sekä LRA:n tai muiden aseellisten oppositioilikkeiden integroinnin, mikäli niillä on edellytyksiä ja halua liittyä koulutettaviksi armeijaan. Kapinalliset halusivat myös "korvauksia menetyksistä" ja kansallisen sovinto-ohjelman käynnistämistä. Asialistasta sopimista pidetään jo sinänsä merkittävänä askeleena.

Jos rauhanneuvottelut Jubassa osoittautuvat onnistuneiksi, voi sillä olla rauhoittava vaikutus koko alueeseen. LRA:n kakkosmies Vincent Otti tosin on todennut sen, mitä monet, kuten Juban neuvotteluja johtava Etelä-Sudanin varapresidentti Riek Machar, ovat pelänneet, että osa LRA:sta toimii nyt Ottin ja LRA:n johtajan Joseph Konyin kontrollin ulkopuolella. Vaikka Sudanissa toimivat LRA:n kapinalliset suostuisivatkin lopettamaan taistelut, alue tulee todennäköisesti kärsimään luopiokapinallisten yllätyshyökkäyksistä. On myös oletettavaa, että LRA:n mainetta hyväksi käyttäviä muita aseistettuja joukkoja toimii alueella. Tästä on varoittanut myös LRA:n edustaja, joka on kiistänyt LRA:n osallisuuden heinäkuun alussa tehtyyn hyökkäykseen Gumbossa, jossa täydessä kuorma-autossa olleita siviilejä kuoli ja haavoittui kymmeniä. (Africa Reports no 69-74; 2006; Peter Eichstaedt, Juban lähellä Etelä-Sudanissa / no. 72; BBC News 27.6.–20.8.06.)

GAMBIA

AFRIKAN UNIONIN HUIPPUKOKOUS

Maaliskuun vallankaappausyrityksen jälkiselvittelyt jatkuvat edelleen Gambiassa. Päätekijöiden paettua hallituksen tietojen mukaan auto-onnettomuuden yhteydessä huhtikuun alussa metsiin, tuomiota ovat odottaneet 15 vallankaappausyrityksestä epäiltyä henkilöä, joita syytetään muun muassa salaliitosta, maanpetturuudesta ja vallankaappausyrityksessä avustamisesta. Vangitut henkilöt ovat armeijan henkilökuntaa kapteeneista luutnantteihin ja korpraaleihin. Oikeudenkäynnissä 16.6.2006 kaikki syytetyt kielsivät syyllisyytensä, ja oikeuskäsittelyt siirrettiin kesäkuun 20. ja 21. päivien kieppeille. (DO 19.6.2006.)

Yhdysvallat on ilmoittanut poistavansa Gambian USA:n keskeisestä kehitysrahastosta tukea saavien kehitysmaiden joukosta vastavetona lukuisille takaiskuille niin maan demokraattisessa kuin ihmisoikeuksienkin kehityksessä. Suurin osa Yhdysvaltain ulkomaanavusta ohjautuu kehitysrahaston kautta. Demokratiavaje ja ihmisoikeuksien tilanteen heikkeneminen eivät vastaa Vuosituhannen haasteiden korporeaation (Millennium Challenge Corpo-

ration, MCC) kriteerejä kehitysavun saajille, ja siksi se neuvoi Yhdysvaltain kongressia poistamaan Gambian avun saajien joukosta. MCC on selvityksissään havainnut lisääntyvää ihmisoikeuksien loukkaamista, poliittisten oikeuksien, kansalaisvapauksien sekä lehdistön sananvapauden rajoittamista, sekä myös talouspolitiikan rappeutumista ja korruption lisääntymistä.

MCC:n epäilyjä ovat tukeneet amerikkalaisen Freedom Housen, Maailmanpankki-instituutin ja Kansainvälisen valuuttarahaston havainnot Gambiasta: kaikki kolme instituutiota ovat ilmaisseet huolensa Gambian sananvapauden ja ihmisoikeuksien tilanteesta. Freedom Housen mukaan vuoden 2004 luodun tiedotusvälineitä koskeneen lain voimaantulon jälkeen Gambiassa on ollut lukuisia dokumentoituja tapauksia toimittajien selittämättömistä pidätyksistä, uhkailuista, tuhopoltoista ja julkisista ratsioista yksityisiin tiedotusvälineisiin. Kevään 2006 aikana kolme sanomalehteä on ollut Gambian hallituksen hyökkäysten kohteena. Myös Euroopan Unionin joutunee piakkoin harkitsemaan Gambian EU:lta saamaa kehitysapua uudelleen. (AN 21.6.2006.)

Ennen Yhdysvaltain kehitysavun poisvetoa, 6.6.2006 Gambian parlamentti ratifioi YK:n yleiskokouksessa 10.12.1984 hyväksytyyn kidutuksen ja muun julman, epäinhimillisen tai halventavan kohtelun tai rangaistuksen vastaisen yleissopimuksen. Samana päivänä kuitenkin Toimittajat ilman rajoja -järjestö julkaisi kuvia gambialaisesta toimittajasta, jota presidentti Jammehin alainen eliittijoukko, Gambian kansalliskaarti (National Guard) oli pitänyt toukokuussa pidätettynä ilman syytettä, ja jota oli kidutettu useaan otteeseen. Gambian oikeusministerin mukaan Gambia on sopimuksen vahvistaessaan osoittanut olevansa merkittävä tekijä kansainvälisellä kentällä ja YK:n ihanteiden edelläkävijä. (AN 8.6.2006.)

Afrikan Unionin seitsemäs huippukokous pidettiin Banjulissa, Gambiassa 25.6.–2.7.2006. Kokouksen osanottajamäärä oli korkeampi kuin vuosiin, ja peräti 33 afrikkalaista valtionpäämiestä saapui paikalle. Vaikka kokouksen osanottajamäärä oli korkea, kokous osoitti unionin kyvyttömyyden vaikuttaa turvallisuuspoliittisiin ongelmiin. Afrikan Unionin puhemies Alpha Omar Konaré ei aio hakea toiselle kaudelle tehtävässään, koska syyttää unionia liian byrokraattiseksi järjestöksi, joka on epäonnistunut suurimmassa haasteessaan: kansalaisten suojelemisessa Sudanin hallinnolta, joka on syytä joukkomurhiin Darfurin alueella. (AC 7.7.2006.)

Gambian hallituksesta riippumaton sanomalehti Freedom Newspaper on kertonut saaneensa tietoja, että ei-gambialaisille, lähinnä Länsi-Afrikan maista kotoisin oleville Gambiassa asuville henkilöille, on myönnetty henkilökortteja ja näin ollen äänestysoikeus syyskuun 24. päivän presidentinvaaleissa. Heille on luvattu Gambian kansalaisuus ainoastaan jos he äänestävät presidentti Jammehia. Gambian maahanmuuttoviranomaiset ovat jakaneet äänestyslupia ei-gambialaisille jo vuoden 2005 puolelta lähtien. Sanomalehden tietolähde on Riippumattoman vaalikomission (Independent Electoral Commission, IEC) jäsen, jonka mukaan tällä kyseenalaisella tavalla Jammehin tietä kolmannelle presidenttikaudelle siivittäviä henkilökortteja on jaettu jo 30'000 kappaletta. IEC:n listoilla on myös vuosia sitten kuolleita henkilöitä, joiden nimillä äänestettäneen tulevissa vaaleissa. (FN 12.7.2006.) Presidentti Jammeh erotti IEC:n puheenjohtajan, Ndoneh Njien 16.7. ja nimitti hänen tilalleen omaan heimoonsa kuuluvan Mustapha Carayolin. Oppositioryhmittymä NADD (National Alliance for Democracy and Development) on tuominut vaa-

likomission puheenjohtajan vaihdoksen ja nimittää sitä perustuslainvastaiseksi (The Point 2.8.2006).

Samanaikaisesti Toimittajien suojelukomitea (Committee for Protecting Journalists, CPJ) on ilmoittanut kahden tulevia presidentinvaaleja kritisoineen toimittajan, Daily Expressin Sam Obin sekä Abdul Gafarin pidätyksestä. Toimittajien uskotaan olevan Kansallisen tiedustelupalvelun (National Intelligence Agency NIA) hallussa. Obi arvosteli Banjulin huippukokouksen aikaan 1.7.06 julkaisemassaan Daily Expressin numerossa hallituksen estämää sananvapaus-foorumia, ja jo heti 5.7. hallituksen etuja ajava Daily Observer -lehti syytti Daily Express -lehteä yrityksestä tahrata Gambian mainetta. (FN 17.7.2006.)

GUINEA

Kansainvälinen kriisiryhmä (International Crisis Group, ICG) julkaisi huhtikuun 11. päivänä raporttinsa "Guinea siirtymävaiheessa" (Guinea in Transition). Tämä tutkimus pohti Guinean poliittista ja turvallisuuspoliittista tulevaisuutta jo kauan sairaana olleen presidentti Lansana Contén valtakauden jälkeen. ICG:n mukaan sotilaallisen vallankaappauksen mahdollisuus on jo nyt erittäin korkea. Tämän näkemyksen se perustaa huhtikuun 4. ja 5. päivän tapahtumiin, joissa kansallisessa radiossa ilmoitettiin hallituksen korvaamisesta pääministerille Diallolle lojaaleilla henkilöillä. Tapahtunutta seurasi sotilaiden tunkeutuminen radiotoimitukseen, ja pääministerin hyllytys. Contén tukijoiden sekä vastustajien välisistä jännitteistä on jo siis näyttöä.

Osa Guinean eliitistä on ajamassa yhtenäistä demokraattista Guineaa, jossa henkilöpalvonnasta siirryttäisiin toimivaan kansalaisyhteiskuntaan ja siten demokratiaan. ICG:n mukaan niin Guinean naapurimaiden, Afrikan Unionin kuin Euroopan Unionin ja kansainvälisten järjestöjenkin pitäisi tukea Guineaa kansalaisyhteiskunnan muodostamisessa, ja demokratian keinoin tapahtuvaa vallanvaihdosta. ICG kehottaa myös kansainvälisiä toimijoita tukemaan Guinean yhteiskunnallista kehitystä taloudellisesti: guinealaiset näkevät nälkää, ja maan infrastruktuuri on niin veden ja sähköntuotannon kuin tietoliikenneyhteyksienkin suhteen alkeellinen. Terveys- ja koulutuspalveluista on myös valtava pula. Guinea on lähes täysin ulkomaisen tuen piiriin ulkopuolella johtuen lähinnä sen huonoista suhteista Maailmanpankkiin ja Kansainväliseen valuuttarahastoon. (AN 11.4.2006.)

SIERRA LEONE

Suuri joukko Sierra Leonessa asuvia pakolaisia kokoontui YK:n pakolaisjärjestön UNHCR:n päämajan eteen maanantaina 12.6.06 Freetownissa. Mielenosoittajat joivat alkoholia, lauloivat väkijoukkoa ennestään kiihottavia lauluja sekä uhkasivat hyökätä UNHCR:n toimistoon. Kourallinen poliiseja ryhmittäytyi vastavedoksi UNHCR:n muurien sisä- ja ulkopuolelle. Puolilta päivin 50 mielenosoittajan ryhmä tunkeutui UNHCR:n pihalle ja edelleen rakennuksiin sisälle kukistaen ylivoimallaan poliisin ja YK:n omat vartijat. Mielenosoittajat vahingoittivat YK:n ajoneuvoja, ja sisälle päästyään tuhosivat sekä varastivat tietokoneita ja toimistovälineitä.

Sierra Leonen poliisivoimien erikoisjoukot saapuivat paikalle vasta puoli tuntia hyökkäyksen jälkeen, ja lisäjoukot vasta kauan sen jälkeen kun huligaanit olivat jo poistuneet alueelta. Hyökkäyksen eteneminen täytti kaikki merkit siitä, että se oli suunniteltu huolellisesti etukäteen, eikä ollut spontaani mielenilmaus.

Suurin syy mielenosoittajien hyökkäämiseen UNHCR:ää vastaan oli todennäköisesti se, että pakolaisten uudelleensijoittaminen ja kotiinpaluu on vähentynyt, vaikka UNHCR edistää pakolaisten paluuta Liberiaan. Muita todennäköisiä syitä ovat esimerkiksi pakolaisstatusten ja uudelleensijoitushakemusten hylkääminen, UNHCR:n kyvyttömyys vastata kaikkiin pakolaisten lääketieteellistä hoitoa koskeviin tarpeisiin sekä pakolaisten vaatimus, että Sierra Leonen sisäiset – sisällissodan aikana omalta kotiseudultaan muualle sijoitetut – pakolaiset pitäisi poistaa paikallisesta pakolaisten ympäröivään yhteiskuntaan integrointiin tähtäävästä asuttamisohjelmasta. (CT 16.6.2006.)

Iso-Britannian merijalkaväki lähti Sierra Leonesta 15.6. ja jätti vastuun rauhanturvaamisesta YK:lle. Iso-Britannia oli lähettänyt kuusi viikkoa aiemmin joukkonsa tukemaan YK:n työtä Sierra Leonessa, ja totesi nyt työn olevan tehty. Noin 300 Iso-Britannian sotilasta jäi kuitenkin sodan repimään maahan kouluttamaan Sierra Leonen armeijaa, jonka kuri on aika lailla höltynyt: sotilaat ovat huonosti koulutettuja ja monet heistä ovat lapsia. Sierra Leonessa käydään edelleen sotaa maaseudulla, ja tästä sodasta on vaikeaa saada luotettavia tietoja. YK:n mukaan sota koskettaa edelleen noin miljoonaa ihmistä. Kapinalliset pitävät hallussaan timanttienlouhinta-alueita, mikä estää valtiota saamasta tuloja timanttikaupasta. Toisaalta tilanne myös houkuttelee naapurimaan Liberian kapinallisia tukemaan Sierra Leonen kapinallisryhmiä sodan jatkamisessa hallitusta vastaan. (BBC News.)

NORSUNLUURANNIKKO

Väestön henkilöllisyyden tunnistaminen ja sitä kautta henkilöllisyyskorttien myöntäminen on osa Norsunluurannikon rauhanprosessia, jonka tarkoituksena on lopettaa syyskuussa 2002 alkanut sisällissota, joka on jakanut maan kapinallisten hallitsemaan pohjoiseen ja hallituksen hallitsemaan etelään. Väestön henkilöllisyyden selvittäminen ja henkilöllisyyskorttien myöntäminen on myös yksi kapinallisten keskeisistä vaatimuksista aseista luopumisesta vastaan, jonka aikarajaksi on asetettu 7. elokuuta. Julkiset kuulemiset, joissa pyritään selvittämään, kuka on norsunluurannikkolainen, alkoivat 13.7.06 pääkaupungissa Abidjanissa. Presidentti Laurent Gbagbolle uskollisen Nuoret isänmaalliset -järjestön jäsenet rettelöivät pääkaupungissa maanantaina 17.7.06 ja vaativat, ettei väestön identifiointiprosessia pitäisi aloittaa ennen pohjoisen kapinallisten aseistariisumista. Väestön identifioinnin kautta lokakuun lopulle suunniteltuihin presidentinvaaleihin pyritään saamaan lisää äänestäjiä ja näin yhdistämään jakautunut maa. (IN 17.7.2006.)

Identifioimisprosessi on kohdannut laajaa vastarintaa ensimmäisen viikonlopun vaikeuksien jälkeenkin. Gbagbon Nuorten isänmaallisten yrittäessä estää kansalaisia menemästä julkisiin kuulemisiin, on yhteenottoja syntynyt Nuorten isänmaallisten ja Gbagboa vastustavan poliittisen opposition ryhmien välille. Tiistaina 24.7.06 Grand-Bassamissa, Abidjanin liepeillä Nuoret isänmaalliset yrittivät estää liikkuvaa väestön tunnistuspistettä avautumasta.

Sattuneessa yhteenotossa oppositiota kannattavien ryhmien kanssa kuoli yksi ja haavoittui useita ihmisiä. (IN 26.7.2006.)

Keskiviikkona 26.7.06 rauhanprosessiin liitetyt toiveet saivat tukea, kun ensimmäiset aseistariisumiset käynnistyivät, ja 150 aseistautunutta miestä hallituksen hallinnoimalta läntiseltä Norsunluurannikolta luopui aseistaan. Vapaaehtoiset aseista luopujat tulivat paikalle läntiseen Guiglon kaupunkiin avolavarekalla, ja paikalla vastaanottamassa heitä olivat virkamiehet aseista riisumisen, demobilisaation ja uudelleensijoittamisen ohjelmasta (Disarmament, Demobilisation and Reinsertion Programme, DDR). Pääministeri Charles Conan Banny sekä YK:n edustajat olivat myös paikalla tilaisuudessa. (IN 27.7.2006.)

NIGERIA

Ulkomaisten öljy-yhtiöiden työntekijöihin kohdistuvat sieppaukset ovat jatkuneet pitkin kesää Nigerian Delta-alueella (Nigerjoen suistossa). Kaksi norjalaisen Petroleum Geo-Sciences -yhtiön filippiiniläistä työntekijää kidnapattiin heidän ollessa pienveneellä yhtiön käyttämän rantalaiturin läheisyydessä 20.6. 2006. Heinä-elokuun vaihteessa on kidnapattu myös yhteensä 8 norjalaista, ukrainalaista, saksalaista ja filippiiniläistä työntekijää. Kesäkuun kaappausten yhteydessä aiempien kaappausten takana ollut Nigerian suiston vapautusliike MEND on kieltänyt tällä kertaa osallisuutensa kaappauksiin. Öljyrikkauksistaan huolimatta köyhällä Delta-alueella toimii kuitenkin muitakin aseistautuneita ryhmiä, jotka sieppaavat ulkomaisia öljy-yhtiöiden työntekijöitä. (IN 21.6.2006.) Vuoden 2006 aikana on Nigerian räjähdysherkällä Delta-alueella kidnapattu jo yhteensä lähes 40 ulkomaista työntekijää. Epävarmuus Nigerian öljyntuotannossa sekä öljy-yhtiöihin kohdistuneen ilkeiden lisäntymisen ovat johtaneet Nigerian öljytulojen radikaaliin pienenemiseen, ja tämä on myös näkynyt öljyn hinnassa, joka ylitti 70 dollarin öljybarrelin hinnan ensimmäisen kerran tänä vuonna.

Rose Umore, joka on perehtynyt Nigerian Delta-alueen ongelmiin, totesi, että valtavasti lisääntyneet väkivaltaisuuDET ovat suuri huolenaihe niin presidentti Olusegun Obasanjon hallitukselle kuin länsimaillekin, jotka ovat investoineet alueeseen. Umore varoittaaakin, että Nigerian hallituksen kyvyttömyys tehdä asialle mitään saattaa houkutelaa länsimaita puuttumaan tilanteeseen aseellisesti suojellakseen sijoituksiaan. KUK:issa 2/2006 esitetty Jeffrey Taylerin (The Atlantic 2006) näkökulma Nigerian ongelmista Yhdysvaltojen mahdollisina ongelmina ja täten turvallisuusintressinä saa tukea paitsi Umorelta, myös John Bellamy Forsterilta, jonka mukaan USA:n kääntäessä katseensa lisääntyvässä öljyntarpeessaan rauhattomasta Lähi-idästä Afrikan maihin, Afrikan hallitukset tulevat kohtaamaan kasvavaa painostusta ratkaista turvallisuusongelmansa. Yhdysvaltain hallitus on jo tukenut Nigerian rannikkovartiostoa hankkimalla sille vuonna 2004 erikoisveneitä estämään merirosvousta sekä aseiden ja öljyn salakuljetusta. Yhdysvaltain ja Nigerian armeijan yhteinen harjoitus Kaakkois-Nigerian Calabarin kaupungissa keskittyi sotimiseen vedessä, ja oli siten selvästikin suunnattu rannikolla ja Delta-alueella tarvittavaan sotimiseen kapinallisryhmien kanssa. (IN 26.6.2006.)

Lehdistö on joutunut myös Nigeriassa koviille ilmaisunvapauden tai pikemminkin sen rajoitusten suhteen. Kaksi toimittajaa vangittiin kesäkuussa 2006 syytettynä kansankiihotuksesta. Toimittajat Rotimi Durojaie sanoma-

lehdestä Daily Independent Newspaper ja Gbenga Aruleba televisiokanavalta African Independent Television olivat kritisoineet presidentti Obasanjon hallitusta sekä arvostelleet kesäkuun 12. ja 13. päivinä presidentin yksityisen lentokoneen kustannuksia. Ihmisoikeusaktivistien mukaan pidätykset osoittavat Obasanjon hallituksen kritiikin sietokyvyn uhkaavaa vähentymistä maan valmistautuessa vuoden 2007 puolella pidettäviin presidentinvaaleihin. Presidentti Obasanjo ei voi kuitenkaan tulla perustuslain mukaan valituksi kolmatta kertaa presidentiksi vuoden 2007 vaaleissa. Päätös syntyi 16. toukokuuta senaatin kumotessa äänestyksessä ehdotuksen presidentin valtakausien pidentämisestä kahdesta kolmeen, ja presidentti Obasanjo toivotti päätöksen tervetulleeksi osoituksena demokratiasta. Johtavalla puolueella, Obasanjon edustamalla Kansan demokraattisella puolueella, onkin kiire etsiä ehdokas Obasanjon tilalle. (AC 26.5.2006 & IN 28.6.2006.)

Varjonsa presidentinvaaleihin valmistautuvassa Nigeriassa ovat luoneet myös kesä- ja heinäkuussa tapahtuneet poliitikkojen murhat. Kesäkuussa surmansa sai uuden Demokraattien edistynyt kongressi -nimisen puolueen (Advanced Congress of Democrats) kuvernööriehdokka Jesse Aruku, ja 27.6.06 Kansan demokraattisen puolueen jäsen, kuvernööriehdokka Funso Williams. Toistaiseksi selvittämättömät murhat ovat lisänneet hermostuneisuutta ja turvattomuuden tunnetta, sekä kiristäneet poliittista ilmapiiriä Nigeriassa. (DC 28.7.2006.)

Nigerian itäosassa toiveet Biafran valtion perustamisesta sitten 1960-luvun lopun sisällissodan ja Biafran kriisin ovat jälleen kasvaneet viime vuosina. Itäisen Nigerian asukkaat – etenkin igbo-heimoon kuuluvat – ovat turhautuneet Nigerian kyvyttömyydestä modernisoitua ja muodostaa yhtenäisen valtio, joka pystyisi takaamaan turvallisuuden asukkailleen. He kokevat omat ihmisoikeutensa maahan poljetuiksi osana Nigeriaa. Biafran suvereenin valtion toteuttamisen liike (Movement for the Actualisation of the Sovereign State of Biafra, MASSOB) onkin saanut kannatusta uusien sukupolvien piirissä. MASSOB on aseistautumaton liike, jonka toimintaa Nigerian hallituksen joukot ovat yrittäneet lamauttaa usein eri tavoin. Nigerian hallituksen väkivaltaisella toiminnalla on ollut tarkoituksiinsa nähden vastakkaisia vaikutuksia, jotka ovat päinvastoin lisänneet MASSOB:in edustaman biafralaisen separatismien kannatusta.

Kaksi MASSOB:in jäsentä kuoli ja 69 pidätettiin 27. kesäkuuta Nigerian armeijan ja poliisiin joukkojen tekemissä iskuissa Onitshassa, Anambran osavaltiossa Kaakkois-Nigeriassa. Poliisin ja armeijan yhdistetyt joukot ajoivat sekä MASSOB:in että Nigerian tiekuljetuksen omistajien yhdistyksen (Nigerian Association of Road Transport Owners, NARTO) jäsenet pois parkkipaikoilta ja marketeista, koska he olivat aiemmin löytäneet sotilaskäyttöön tarkoitetun rakettipommin, jonka väitetään kuuluneen MASSOB:ille. (DI 28.6.2006.)

Tämän välikohtauksen jälkeenkin rauhattomuudet alueella ovat jatkuneet. Poliisi ja armeija ovat jatkaneet laittomien aseiden etsintää ja alueella on levinnyt huhuja, joiden mukaan sotilaat raiskaavat naisia. Ihmiset ovat pysytelleet sisätiloissa, ja useat Onitshan asukkaat ovat paenneet kaupungista. Anambran osavaltion kuvernööri Peter Obi on leimannut huhut vastapuolen valheiksi, joiden tarkoituksena on vain levittää epäjärjestyksiä. Igbojen puolustusliikkeen (Movement for Igbo Defense, MID) edustajan Moses Igwen mukaan turvallisuusjoukot ovat tappaneet koteihinsa myöhään palaavia ihmisiä ja

polttaneet heidän omaisuuttaan, ja hakanneet sekä ryöstäneet markkinapaikoilla kauppiaita MASSOB:in jäsenten etsintöjen nimissä. (DI 5.7.2006.) Onitshan levottomuudet ovat aiheuttaneet myös taloudellisia menetyksiä niin Onitshan kaupungissa kuin ympäröivissä kunnissa, koska yleinen epävarmuus ja pelko estävät ihmisiä osallistumasta kaupankäyntiin normaalilla tavalla (DI 22.7.2006).

Levottomuudet ovat levinneet Onitshasta myös Anambran osavaltion eteläosan Nnewin kaupunkiin, jossa huligaanit sytyttivät Otolon poliisi-aseman tuleen 21. heinäkuuta, ja päästivät vapaiksi 14 vankia. Rytäkässä kuoli kaksi MASSOB:in jäseniksi epäiltyä sekä kaksi poliisia (DI 24.7.2006).

KAMERUN

Nigeria luovuttaa Bakassin alueen takaisin Kamerunin valtiolle. Maan joukot ovat vetäytyneet alueen pohjoisosista, mutta Bakassin muut osat jäävät Nigerian hallituksen valtaan seuraavaksi kahdeksi vuodeksi. Kiista alueesta johti 1990-luvun mittaan useisiin verisiin yhteenottoihin maiden välillä. Bakassin alueella on suuri öljyesiintymä sekä meri sen ympärillä tunnettu hyvistä kalastusalueistaan.

Päätös luovuttaa alue Kamerunille on herättänyt kovaa vastustusta Nigerian kansalaisissa. Bakassin nigerialaiselle väestölle on annettu mahdollisuus jäädä Kamerunin valtion alaisuuteen, mutta moni on ilmaissut halunsa muuttaa ennemmin. Tietyt ryhmittymät Bakassin alueen nuorten miesten keskuudessa ovat julistaneet taistelevansa Kamerunin tulevaa hallintoa vastaan ja ovat pyytäneet apua nigerialaisilta militanteilta. (BBC News 14.8.2006.)

KONGO

Heinäkuun 30. päivänä Kongon demokraattisessa tasavallassa pidetyt vaalit olivat ensimmäiset yli 40 vuoteen. Vaalit sujuivat kansainvälisten vaalitarkkailijoiden mukaan suuremmista välikohtauksista. Elokuun 20. päivänä julkaistiin ensimmäisen vaalikierroksen tulokset. Yksikään ehdokkaista ei saanut yli 50 % äänistä, joten toinen kierros on järjestettävä. Lokakuun lopulla järjestettävällä toisella kierroksella vastakkain ovat Joseph Kabila ja Jean-Pierre Bemba. Kabila sai ensimmäisellä kierroksella 45 % ja Bemba 20 % äänistä. Bemba on entinen vallankumousjohtaja ja siirtymähallituksen varapresidentti. Ulkomaiset rauhanturvaajat ja Kongon demokraattisen tasavallan turvallisuusjoukot ovat kohotetussa valmiudessa. Euroopan Unionin 1000 miehen ja YK:n 17'000 miehen vahvuista joukkoa Kongon demokraattisessa tasavallassa on pidetty olennaisena tekijänä vaaliprosessin rauhanomaisen tuloksen kannalta.

Vaalien tuloksien julkaisemisen jälkeen pääkaupungissa Kinshasassa ilmeni yksittäisiä aseellisia yhteenottoja 20. päivänä elokuuta. Arvioiden mukaan ammuskeluissa kuoli kolme ihmistä. Ainakin Bemban kannattajat saivat syyn pidättäytyä väkivallasta toiseen kierrokseen asti, sillä heidän ehdokkaansa on mukana toisella kierroksella.

Presidentin vaaleissa oli yli 30 ehdokasta ja parlamenttivaaleissa 9000 ehdokasta. Vaalien on tarkoitus päättää siirtymäkausi vuonna 2003 päättyneen viisivuotisen sodan jälkeen. Eräät tarkkailijat uskovat, että vaalien

toinen kierros säästää maan väkivaltaisuuksilta, erityisesti pääkaupungissa, jossa Bemballa on suurempi kannatus kuin Kabilalla. Vaalien ensimmäisen kierroksen äänestys oli suurin, jonka YK on koskaan järjestänyt. Vaalien toisen kierroksen uskotaan olevan yhtä kallis ja ongelmallinen kuin ensimmäisenkin vaikka ehdokkaita onkin enää vain kaksi.

Angola on vahvistanut lähettäneensä lisäjoukkoja Kongon rajalle, mutta kutsunut sitä rutiininomaiseksi turvallisuustoimeksi. Kolme TV-asemaa suljettiin 24 tunniksi elokuun 20. päivänä sen jälkeen, kun ne olivat näyttäneet kuvia, jotka voisivat lietsoa väkivaltaa. Yksi näistä on valtion ja toinen presidentti Kabilan vastaehdokkaan Jean-Pierre Bemban omistama. Diplomaattilähteiden mukaan vedenpitävää arviota Kongon demokraattisen tasavallan turvallisuustilanteen kehittymisestä on mahdotonta antaa. Panosten ollessa korkeat ja ilmapiirin kireä, lisää levottomuuksia voi olla odotettavissa erityisesti pääkaupungissa ja Mbuji Mayissa. Ranskan ulkoministeri on vedonnut kaikkiin Kongon poliittisiin puolueisiin, jotta ne osoittaisivat vastuullisuutta eivätkä lietsoisi jännitteitä. (BBC NEWS 11.8. 17.8. 19.8. ja 20.8.06; TV1 uutiset 21.8.06.)

Afriikka-osiossa käytettyjä lähteitä:

AC = Africa Confidential URL: <http://www.africa-confidential.com>

AN = Afrol News URL: <http://www.afrol.com>

BBC News URL: <http://www.bbc.co.uk>

CT = Concord Times (Freetown) URL: <http://www.concordtimesl.com>

DC = Daily Champions (Lagos) URL: <http://www.champion-newspapers.com>

DI = Daily Independent (Nigeria) URL: <http://www.independentngonline.com>

DO = Daily Observer (Gambian hallituksen etuja ajava sanomalehti) URL: <http://www.observer.gm>

FN = Freedom Newspaper (Gambia) URL: <http://www.freedomnewspaper.com>

IN = Irin News URL: <http://www.irinnews.org>

Vanguard Online (Nigeria) URL:

<http://www.vanguardngr.com/articles/2002/columns/orbit/ob26062005.html>

The Point Newspaper (Gambia) URL: <http://www.thepoint.gm>

AMERIikka

KANADA

Kanadan turvallisuusviranomaiset pidättivät turvallisuusoperaatiossa 17 terroristeiksi epäiltyä henkilöä kesäkuun ensimmäisen viikon aikana. Noin 400 poliisia osallistui operaatioon, jonka aikana poliisit tekivät kotietsintöjä ja pidätyksiä 12 kohteessa. Turvallisuusviranomaisten mukaan kyseessä oli "al-Qaidan inspiroima kotoperäinen terroristisolu", jota turvallisuusviranomaiset olivat pitäneet silmällä vuodesta 2004. (BBC News 03.06.06, 13.06.06.)

Epäiltyjen vangitsemisoikeudenkäynnistä kesäkuun toisella viikolla tuli myrskyisiä, vangittujen omaisten osoittaessa mieltään vangitsemista vastaan. Miehiä vastaan nostetut terrorisyytteet aiheuttivat Kanadassa järkytystä. Esille tulleet yksityiskohdat Kanadassa paljastuneesta terrorihankkeesta herättivät laajaa huomiota Torontossa ja eteläisessä Ontariossa. Viitteitä on lisäksi kansainvälisistä yhteyksistä Iso-Britanniaan. Seitsemäntoista pidätettyä terroriepäilyä suunnitteli kahden ammoniumnitraatilla täytetyn autopommin räjäyttämistä Toronton pörssin ja Kanadan turvallisuus- ja tiedustelupalvelun päämajan edustalla.

25-vuotias ravintolatyöntekijä Steven Chand alias Abdul Shakur näyttää olleen salaliiton pääsuunnittelija. Srilankalainen hindu, joka kääntyi islamiin vasta Torontoon muutettuaan, kuului paikalliseen armeijan reserviläisyksikköön. Siellä hän sai asekoulutusta mutta ei osallistunut rykmentin muuhun toimintaan. Shakurin väitetään ehdottaneen Kanadan liittovaltion hallitusistuinten valtausta, parlamentaarikkojen ottamista panttivangeiksi tehostakseen ryhmän vaatimusta Kanadan joukkojen poisvetämiseksi Afganistanista. Hänen kerrotaan myös ehdottaneen Kanadan pääministerin Stephen Harperin mestausta, mutta terrorisolu hylkäsi nämä suunnitelmat, koska solulta puuttui tarvittava paikallistietämys. Toinen väitetty terroristien kohde oli Torontossa sijaitseva Kanadan televisioyhtiön CBC:n päämaja, jonka terroriepäillyt suunnittelivat valtaavansa lähettääkseen vaatimuksensa julkisuuteen. Muiden solujen jäsenien uskotaan suunnitelleen tulen avaamista satunnaisia väkijoukkoja kohti.

Ryhmällä oli kansainvälisiä yhteyksiä. Kesäkuun 6. päivänä Britannian poliisi pidätti Manchesterin lentokentällä Pakistanin kansalaisen Abed Khanin. Khanin kerrotaan matkustaneen Toronton kautta, jossa hän tapasi joitain paljastuneen terrorihankkeen jäseniä. Terrorisolun pidätykseen on yhdistetty myös 22-vuotiaan Younis Tsoulin pidätys Chathamissa, Kentissä viime vuonna. Tsoulia syytetään murhaan tähtäävästä salaliitosta, rahojen keräämisestä terrorismin hyväksi ja iskujen suunnittelemisesta Washingtonissa Valkoista taloa ja muita kohteita vastaan. Myös Tsoulilla kerrotaan olleen yhteyksiä Kanadan salaliittolaisiin.

Neljä pidätetyistä on jäseniä Toronton Scarborough'ssa toimivassa Salaheddinin islamilaisessa keskuksessa. Moskeijan imaami Aly Hindy on kuuluisia kansankiihotuksestaan ja radikaalista islamintulkinnastaan. Hän on kehottanut puheissaan keskuksen jäseniä välttämään yhteistyötä Kanadan turvallisuus- ja tiedustelupalvelun ja ratsupoliisin kanssa, syyttäen mm. perusteettomasti turvallisuus- ja tiedustelupalvelua musliminaisen pahoinpitelystä tämän miestä koskevassa tutkinnassa. Aly Hindy on ottanut osaa pidätettyjen ehdonalaiskäsittelyihin, väittänyt näitä syyttömiksi ja ilmoittanut keräävänsä rahaa näiden puolustusta varten. Median kiinnostuttua Hindyn moskeijan toiminnasta Hindy on kehottanut keskuksensa jäseniä välttämään sellaisia toimia, jotka hänen mukaansa johtivat 17 terroriepäillyn pidätykseen, kuten värikuulasotaa, lentotuntien ottamista ja internetissä surffailua. Pidätetty Abdul Shakur kääntyi islamiin Hindyn johdolla.

Kyseiset 17 pidätettyä ei ole ensimmäiset terroriepäillyt jotka on yhdistetty Salaheddinin islamilaiseen keskukseseen. Toronton kuuluisa Khadrin "terroriperhe" oli niin ikään keskuksen jäseniä. Väitetty Khadrin perheen jäsenen "huono kohtelu" turvallisuusviranomaisten huomassa on mainittu yhtenä motiivina nyt paljastuneen terrorihankkeen jäsenille. Khadrin perheen pää, Sa'id Khadr, oli al-Qaida -aktivisti, vanhimman pojan odottaessa siirtoa Yhdysvaltoihin, jossa häntä syytetään yrityksestä hankkia massatuhoaseita al-Qaidalle. Toinen poika Omar Khadr on yksi nuorimmista Guantánamon vankeista: häntä syytetään amerikkalaisen sotilaan tappamisesta Afganistanissa. Pojista keskimäinen, Abdurrahman Khadr, asuu nykyään Torontossa vapauduttuaan Guantánamosta. Hän väittää olleensa CIA:n informantti.

Kahdeksan muuta terroriepäilyä olivat jäseniä torontolaisen Mississaugan esikaupungin moskeijassa, joka tunnetaan nimellä al-Rahmanin Islamilainen keskus. Vanhin pidätetyistä, 43-vuotias Qayyum Abdul Jamal piti

moskeijassa usein provokatiivisia ja perättömyyksiä sisältäviä puheita, joissa hän syytti Afganistanissa olevia kanadalaisjoukkoja väärinkäytöksistä.

Paljastunut terrorihanke on herättänyt laajaa keskustelua Kanadassa. Kanadan sisäisen turvallisuuden yksikkö on komennettu tehostamaan merentakaista tiedustelua. Samaan aikaan lakimiehistä ja akateemikoista koostuva kansalaisjärjestö on ryhtynyt protestoimaan hallituksen toimia vastaan, mm. protestoimalla terroristien jalkojen kahlitsemista todeten tämän ”herättävän muistoja orjuudesta”.

Autopommien ollessa mahdollisia ryhmän tietotaidon kannalta, muut osat ilmenneestä hankkeesta olisivat vaatineet satojen hyvin koulutettujen taistelijoiden osallistumista, joilla olisi pitänyt olla turvatut rahoitus- ase- ja ammuskanavat ja käytössään kehittyneitä kommunikaatiovälineitä. Osa suunnitelmista näyttää olleen vihaisten nuorten miesten fantasiaa, joiden toteuttaminen menestyksekkäästi olisi ollut epätodennäköistä. (Andrew McGregor: *The Dangerous Dreams of Toronto's Terrorists*. JF, TF, 3:23, 13.6.06; BBC News 7.6.06.)

HAITI

Heinäkuun alussa päättyi rauhallinen aika, josta haitilaiset olivat saaneet nauttia presidentti René Prévalin virkaanastumisen jälkeen. Jo päiviä aikaisemmin kansalaisjärjestöt olivat varoitelleet kasvavista levottomuuksista Port-au-Princen eteläisissä osissa, ja pian Grand Ravinen kaupunginosassa suoritettiin 21 ihmisen hengen vienyt joukkomurha. Suurin osa uhreista oli naisia ja lapsia, joita ei voi yhdistää alueiden eri jengien välienselvittelyyn, joten asiantuntijat pitävätkin tekoa tahallisenä yrityksenä heikentää Prévalin hallintoa. Epäilyksen alainen ryhmä on Lamé Ti Manchet, pieni manchet-armeija, jolla on yhteyksiä myös paikalliseen poliisiin. Myös kidnappausten ja ammuskeltapausten määrä Haitilla on kesän aikana kasvanut hälyttävästi. Maassa olevat YK-joukot sekä jotkut paikallisista poliitikoista pitävät väkivallantekojen motiiveja poliittisina. Prévalin hallinnon mukaan teot ovat irrallisia rikoksia vaille poliittista päämäärää, ja se syyttää sen sijaan YK-joukkoja tehottomuudesta ammuskelijoita vastaan. (LNWR 18.7.06; 25.7.06.)

Elokuun puolivälissä presidentti Prévalin alkoi vaatia kovia otteita, kun uusissa levottomuuksissa oli kuollut 85 ihmistä ja pelkästään heinäkuun aikana suoritettiin ainakin 6 kidnappausta. Erityisesti otsikoihin nousi paikallisen, legendaarisen kenkäkauppiaan Guy Vitiellon murha ja hänen vaimonsa kidnappaus. Vitiellon liike oli erittäin suosittu Port-au-Princessä ja sana ”vityelo” oli omaksuttu kreolin kieleen tarkoittaen kävelemistä. YK:n Minustah-joukkojen mandaatin pidentäminen olisi taas ajankohtaista, mutta YK:ta on hidastanut Libanonin kriisi. Minustahin puhemies David Windhurst ilmoitti, että Haitin hallitus on nyt kuitenkin hyväksynyt suunnitelmat maan poliisivoimien uudelleenorganisoinnista ja Cité Militairen alueella vierailut presidenttikin korosti tarvetta demobilisaation aikaansaamiseksi, joten edistystä toivotaan nyt tapahtuvan. (LNWR 15.8.06.)

Elokuun loppupuolella YK sai vihdoinkin aikaan päätöksen pidentää Minustahin mandaattia jälleen 6 kuukaudella. Joukkojen koko pysyy edelleen samana, 7200 miehessä, mutta poliisien määrää nostettiin kahdellasadalla. Edistysaskeleita otettiin myös demobilisaation puolella, kun Cité Soleilin slummialueen jengit Port-au-Princessä ilmoittivat luopuvansa aseistaan. Asi-

asta ilmoitti jengijohtaja William Baptiste alias "Ti Blan". On vielä epäselvää, kuinka monen jengiläisen suulla Ti Blan pystyy puhumaan ja kuinka moni hänen esimerkkiään noudattaa. Jännitystä syrjäytettyä presidentti Aristidea kannattavilla alueilla on lieventänyt väliaikaishallituksen päätös vapauttaa joitain Aristiden kannattajiin lukeutuneita, aiemmista väkivaltaisuuksista tuomittuja vankeja. (LNWR 22.8.06.)

KOLUMBIA

Vasemmistolaisten sissijärjestöjen FARC:in ja ELN:n rauhalliset suhteet saivat uuden käänteen kesäkuussa kun FARC julisti järjestöjen välillä vallitsevat vihollisuuden. FARC:in verkkosivuilla olleen tiedotteen mukaan ELN on käyttäytynyt FARC:ia kohtaan vihollisen lailla, ja sovitteluyrityksistä huolimatta riitaan ei ole saatu FARC:ia tyydyttävää ratkaisua, joten se on päättänyt rangaista syyllisiä. FARC myös varoitti Kolumbian koillisosan Araucan maakunnan asukkaita siitä, että jos he ovat ELN:n puolella, he ovat FARC:ia vastaan. Araucan alue on ollut vahvemmin ELN:n kuin FARC:in tukialuetta, ja tässäkin riidassa on luultavasti kyse voimasuhteiden muuttumisesta sekä siitä, että ELN:n neuvottelut Kolumbian hallituksen kanssa etenevät. (LNWR 13.6.06.)

Kolumbian hallituksen neuvottelut oikeistolaisen sissiliikkeen AUC:in kanssa ovat jatkuneet kesän aikana. Tunnelmaa kiristi oikeuslaitoksen kanta, jonka mukaan paramilitaarien tuomioiden ei pitäisi olla niin lieviä. AUC:in mukaan kanta vie koko rauhanneuvotteluilta pohjan, kun taas toisten mielestä AUC yrittää vaan päästä laistamaan joistain jo asetetuista ehdoista. (LNWR 20.7.06.) Heinäkuun alkupuolella uutiset kertoivat joidenkin demobilisoitujen paramilitaarien ryhmittyneen huumekauppiaiden kanssa ja taistelevan nyt kokaviljelmien hävittäjiksi ryhtyneitä entisiä aseveljiään vastaan. Osa aseista luopuneista taas käyttää aikansa todisteiden piilotteluun, jotta heitä ei voisi saattaa vastuuseen teoistaan, osa taas vain "katoaa", eli vastoin velvollisuuttaan jättää ilmoittautumasta virkavallalle. Kadonneiden määrä on noussut jo lähelle kahta ja puolta tuhatta prosessin alettua. Näiden epäillään työllistyneen huumeplantaasien vartijoiksi. Presidentti Álvaro Uribe varoitti paramilitaareja siitä, että kaikki rikoksiin palaavat sissit menettävät demobilisaatiossa ansaitsemansa edut, kun taas mallikkaasti käyttäytyvät, Yhdysvaltoihin tuomitavaksi jonottavat, saisivat pitää vapautensa. (LNWR 11.7.06.)

Heinäkuun lopulla AUC:in johtajat vakuuttivat järjestön jatkavan rauhanprosessin tiellä tiukentuneista ehdoista huolimatta. AUC:in johdon lievää reaktiota asiaan selitetään sillä, että sen uskotaan pitävän varmana, että hallitus varmistaa lievien rangaistusten toteutumisen joka tapauksessa, eikä tiukentuneita ehtoja voi soveltaa ainakaan takautuvasti. Erityisesti AUC:ia huolestuttaa mahdollisten joukkohautojen paljastuminen. Eräiden arvioiden mukaan salaisissa haudoissa makaisi niin AUC:in kuin vasemmistosissienkin murhatoiden jäljiltä jopa 10'000 ruumista. (LNWR 25.7.06.)

BRASILIA

Toukokuisten mellakoiden jälkipyykki jatkui Brasiliassa alkukesästä. Henkensä menettäneiden luku nousi lopulta lähes kahteensataan. Näistä 40 oli poliiseja tai muita virkavallan edustajia, loput kapinallisia tai kahakan keskelle jou-

tuneita sivullisia. São Paulon poliisilaitoksen oikeusasiamiehen Antonio Funarin mukaan ainakaan 28 menehtyneellä siviilillä ei ollut rikollista taustaa. Useat surmat olivat huppupäisten miesten tekemiä teloituksia, jotka muistuttivat brasilialaisia sotilasvallan aikaisista kuolemanpartioista. Useat uhreista oli teloitettu päähän ampumalla. Virkavallan epäilläänkin nyt käyttäneen kaaostilaa hyväkseen ja suorittaneen ns. poliittisia puhdistuksia samalla kertaa. Kohua aiheuttaa myös se, että PPC:n johtajien kerrotaan saaneen mellakoiden aloitteena toimineesta vankien siirrosta sisäpiirin tietoa, joka oli vuotanut suljetuin ovin käydystä kongressin valiokunnan istunnosta. (LNWR 6.6.06.)

Heinäkuun puolessavälissä menehtyi jälleen kahdeksan ihmistä PPC:n tekemissä iskuissa, joiden kohteina olivat poliisit ja muut turvallisuusviranomaiset, julkiset rakennukset ja bussit. Poliisi vastasi pidättämällä 164 henkeä ja valtio lupa lisää varoja vankiloiden, PPC:n kotikentän, turvallisuuden parantamiseksi. Lisävarat ovatkin tarpeen, sillä esimerkiksi Mirandópolisin vankilaan on sullottu 1200 vankia 200 vangille suunniteltuihin tiloihin. Toukokuun mellakoista lähtien 14 vanginvartijaa on surmattu ja useat ovat saaneet tappouhkauksia. Vanginvartijoille suunnitellaankin nyt oikeutta kantaa asetta myös vapaa-ajallaan, jotta heidän olisi helpompi suojautua PPC:n iskuja vastaan. (LNWR 18.7.06.)

Elokuun alkupuolella PPC käynnisti jälleen iskujen sarjan São Paulossa, luultavasti vastavetona hallituksen suunnitelmille asettaa PPC:n johtaja Marcos Herbas Camacho alias "Marcola" syytteeseen. Väkivallan syiden epäillään olevan myös poliittisia, sillä tulossa on vaalit. Uudet iskut oli kohdistettu lähinnä alueellisia syyttäjänvirastoja kohtaan, ja mukaan mahtui myös bussien polttamisia sekä vahingontekoja pankkeja ja huoltoasemia kohtaan. Iskuaallossa menehtyi kaksi kapinallista poliisin ampumina. (LNWR 8.8.06.) Elokuun puolivälissä PPC kaappasi toimittajan ja hänen teknikkonsa uhaten tappa heidät, kiristääkseen heidän työnantajaansa TV Globo näyttämään PPC:n viestin. Viestissä vaadittiin mm. rangaistuslaitosta, jossa olisi inhimilliset olot ja joissa vankeja ei nöyryytettäisi. Juuri ennen kidnappausta presidentti Lula da Silva oli vierailut São Paulossa vakuuttaen liittovaltion keskushallinnon ja armeijan avustavan São Paulon poliisia, mutta paikallinen kuvernööri Cláudio Lembo vakuutti São Paulon pärjäävän ilman apua. (LNWR 15.8.06.)

Elokuun puolivälissä São Pauloon perustettiin kuitenkin niin São Paulon kuin keskushallinnonkin virkamiehistä, poliiseista ja armeijan edustajista koostuva komitea pohtimaan, miten alueen turvallisuutta saataisiin parannettua. Keskushallinnon ihmisoikeusasioista vastaava Paulo Vanucchi onkin ehdottanut, että armeijan läsnäolo São Paulon kaduilla saattaisi helpottaa tilannetta. (LNWR 22.8.06.)

* * *

Lähteiden lyhenteitä ja verkkosivuja:

AC = Africa Confidential, www.africa-confidential.com

AN = Afrol News, www.afrol.com

BBC News, www.bbc.co.uk

CT = Concord Times (Freetown) www.concordtimesl.com

DC = Daily Champions (Lagos) www.champion-newspapers.com

DI = Daily Independent (Nigeria) www.independentngonline.com
DO = Daily Observer (Gambia) www.observer.gm
FN = Freedom Newspaper (Gambia) www.freedomnewspaper.com
IN = IRIN News, www.irinnews.org
JF = Jamestown Foundation, www.jamestown.org
LNWR = Latin News Weekly Report
MER = Middle East Reporter (Libanon)
NZZ = Neue Zürcher Zeitung (Sveitsi) www.nzz.ch
Real Instituto Elcano, www.realinstitutoelcano.es
RFE/RL = Radio Free Europe / Radio Liberty, www.rferl.org
TF = Terrorism Focus, www.jamestown.org
The Point Newspaper (Gambia) www.thepoint.gm
TM = Terrorism Monitor, www.jamestown.org
Vanguard Online (Nigeria) www.vanguardngr.com